

نمایه‌ای از آثار مکتوب در باره رهبر شهید

استاد عبدالعلی مزاری^(ه)

عبدالقیوم آیتی*

مقدمه

در این نوشتار، تلاش خواهد شد آثار مکتوبی که در باره شهید وحدت ملی، استاد عبدالعلی مزاری^(ه)، تدوین شده را گردآوری کنیم. این کار به نوع خود، کاری بدیع و ماندگار است. در این نوشته، به مجموعه‌های نظیر کتاب‌ها، مقالات، ویژه‌نامه‌ها و پایان‌نامه‌هایی که شخصیت و اندیشه شهید مزاری^(ه) را از زوایای گوناگون مورد بررسی و تحلیل قرار داده‌اند، مراجعه شده است. این امر، ضرورت دارد که مجموعه آثار تولیدشده در محور شخصیت شهید مزاری^(ه) را از جنبه‌های مختلف مورد بررسی قرار داده، به صورت فهرست‌وار عناوین آثار نوشته‌شده در باره رهبر شهید^(ه) را تهیه و تنظیم کنیم تا به عنوان اسناد و داده‌های مهم تاریخی ثبت و ضبط شده و زمینه مناسب را برای محققان و پژوهش‌گران فراهم نماید. هدف در این بررسی، دستیابی به نمایه‌سازی آثار مکتوب در باره رهبر شهید استاد عبدالعلی مزاری^(ه) است که به تلاش رهروان نخبه آن رهبر فرزانه در قالب کتاب‌ها، مقالات، ویژه‌نامه‌ها و پایان‌نامه‌ها، تدوین شده و در مجموعه‌های مختلف چاپ و منتشر شده‌اند.

بررسی و ارزیابی منابع، بسیار وسیع و گسترده است و نیازمند است تا در منابع مکتوب (کتاب‌ها، مقالات، ویژه‌نامه‌ها و پایان‌نامه‌ها)، ارزیابی صورت گیرد و به نشریات مکتوب و الکترونیک و آرشیوهای مختلف مراجعه شود؛ از این رو، فرصت و زمانی مناسب را می‌طلبد که برای تکمیل این مختصر به فرصت دیگر نیاز است؛ ولی به‌طور فشرده به معرفی فهرست‌وار برخی از آثار قابل شمارش در باره استاد شهید^(۹)، پرداخته می‌شود که شامل کتاب‌ها، عنوان مقالات، فهرست ویژه‌نامه‌ها و پایان‌نامه‌ها و تحقیقات پایانی که در راستای اندیشه، فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی رهبر شهید^(۹) گردآوری شده است و به‌صورت نمایه‌ای از آثار مکتوب در باره شهید مزاری^(۹) تهیه خواهد شد که در این نوشته، شیوه تنظیم آثار مکتوب در باره شهید مزاری^(۹) را به چهار صورت می‌توان دسته‌بندی کرد:

۱. کتاب‌ها: بر اساس نام مؤلف، پس از آن عنوان کتاب، محل نشر و انتشارات، تنظیم شده است.

۲. ویژه‌نامه‌ها: بر اساس نام تهیه‌کنندگان (نویسندگان)، عنوان ویژه‌نامه، محل نشر و انتشارات، سامان‌دهی خواهد شد.

۳. مقالات: بر اساس نام مؤلف، عنوان مقاله، محل و زمان نشر و انتشارات، سامان یافته است.

۴. پایان‌نامه و تحقیقات پایانی: گزارش توصیفی از محتوای آن را در برمی‌گیرد.

۱. کتاب‌هایی در باره رهبر شهید

در این بخش، به معرفی کتاب‌هایی که در باره رهبر شهید تدوین شده و منتشر شده‌اند، پرداخته شد. این بخش، آثار تولیدشده پس از دهه هفتاد تا اکنون را در برمی‌گیرد که این آثار یک روند رو به رشد را سپری کرده است.

در این قسمت، تلاش شده که در آغاز، عنوان کتاب و پس از آن، نام تهیه‌کننده و مراکز نشر آن ذکر گردد. فهرست کتاب‌هایی که در باره استاد شهید نوشته شده است، عبارت‌اند از:

۱. منشور برادری (مجموعه‌سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها، پیام‌ها و دیدارهای استاد مزاری^(ه))، از سوی بنیاد رهبر شهید، در سال ۱۳۷۹ چاپ و منتشر گردید.

۲. کتاب احیای هویت (مجموعه‌سخنرانی‌های استاد عبدالعلی مزاری^(ه)) است که در طی سال‌های جهاد بیان شده، از سوی مرکز فرهنگی نویسندگان افغانستان و انتشارات سراج در سال ۱۳۷۴ منتشر شده است. این کتاب حاوی هشت جلسه از سخنرانی رهبر شهید در کابل است که در ۲۲۴ صفحه با طرح جلدی از چهره آن شهید و با قطع رقعی به مناسبت اولین سالگرد شهادت استاد، از سوی مرکز فرهنگی نویسندگان افغانستان منتشر شده است.

سخنرانی‌های گردآمده در این کتاب، حاوی مطالب مهم بیان‌کننده موقعیت و خواسته‌هایی است که حزب وحدت و جامعه شیعیان در آن مرحله از تاریخ سیاسی داشته و رهبر شهید به‌عنوان طراح و فریادگر این خواسته‌ها، به تشریح دقیق و مستند قضایای سیاسی و بحران‌ها و جنگ‌های داخلی پرداخته است. مزایای این کتاب، عنوان‌گذاری مطالب مطرح‌شده در سخنرانی و توضیح و تذکر در مورد تاریخ و مکان دقیق ارائه آن‌ها است. مرکز فرهنگی نویسندگان در مقدمه شش صفحه‌ای که بر این کتاب نوشته، در بخشی از آن مقدمه آورده:

«ما امروز شهید مزاری^(ه) را به‌مثابه پیوند دیروز و امروز تاریخ خود و حلقه چند نسل حیران و سرگشته ملت خود می‌شناسیم؛ زیرا او تنها عنصری بود که رازها و اسرار تاریخی و فرهنگی فیض محمد کاتب را در سینه، آرمان‌ها، اهداف و قیام‌های شهید عبدالخالق، مرحوم ابراهیم گاوسوار و شهید علامه سید اسماعیل بلخی را در سر داشت و تصمیم گرفته بود در سایه لوای سبز اسلام، آن‌چنان طرحی را در افغانستان دراندازد که همه اقوام و قبایل و ملیت‌های مسلمان ساکن کشور، برادروار و با حقوق متساوی و سهم‌گیری عادلانه در سرنوشت سیاسی خود، به اعمار و آبادانی این سرزمین بپردازند».

۳. کتاب تبر و باغ گل سرخ(۱): سوگ سروده‌هایی در رثای استاد شهید عبدالعلی مزاری، به کوشش محمدشریف سعیدی، از سوی مرکز فرهنگی نویسندگان افغانستان، زمستان ۱۳۷۴، انتشارات سراج، چاپ گردیده است. این مجموعه سوگ سروده‌های ۴۲ شاعر مطرح معاصر را در بردارد که در رثای رهبر شهید سروده شده است. این مجموعه ۱۱۲ صفحه‌ای، ۶۶ شعر جاندار و پرمایه از ۴۲ تن از شاعران معاصر را که در رثای آن قائد فقید سروده‌اند، در این کتاب آورده است. طرح جلد زیبا و دو مقدمه وزین و شیوا از کوشنده اثر، محمدشریف سعیدی و سیدابوطالب مظفری، علاوه بر تنوع و قوت آثار شاعران، از امتیازات منحصر به فرد این مجموعه است که تا هنوز در ادبیات انقلابی ما جای نداشته است. در بخشی از این مجموعه می‌خوانیم: «... در تاریخ کشور ما سابقه ندارد که در سوگ کسی این‌گونه گسترده و انبوه(از هزاره، از یک، پشتون و تاجیک گرفته تا بیرون از مرزهای جغرافیایی ما) شاعران سوگ سروده‌هایی زیر لب زمزمه کنند...».

۴. کتاب تبر و باغ گل سرخ(۲): سوگ سروده‌هایی برای رهبر شهید استاد عبدالعلی مزاری، به کوشش محمدشریف سعیدی، در سال ۱۳۷۵ منتشر شد. این مجموعه ۱۸۴ صفحه‌ای، حضور روشنی است از انگیزش‌های آن روح بزرگ در ۵۹ تن از شاعران معاصر؛ حتا فراتر از اعتبارات و اقلیم‌بندی‌های جغرافیایی، همراه با گزیده‌ای از دفتر اول «تبر و باغ گل سرخ» به اضافه چند پوستر از رهبر شهید در آخر مجموعه است. در مقدمه این کتاب آمده است: «... هر روزه که ما از آن فاجعه عظیم دورتر می‌شویم، به عمق درد و رنج ملت خویش نزدیک‌تر می‌گردیم. موج آن حادثه، روز به روز وسیع‌تر و عمیق‌تر و سنگین‌تر و آتش آن آتش‌فشان، لحظه به لحظه جاری‌تر و ساری‌تر می‌شود».

۵. کتاب تبر و باغ گل سرخ(۳): سوگ سروده‌هایی برای رهبر شهید استاد عبدالعلی مزاری، نویسندگان این اثر سلمانعلی زکی و علی‌اکبر شریفی، در سال ۱۳۸۸ منتشر شد.

۶. تبر و باغ گل سرخ: سوگ سروده‌هایی در رثای استاد شهید عبدالعلی مزاری^(۱)، گردآوری محمدجاوید جاوید است که از سوی انتشارات امیری، کابل، در سال ۱۳۹۲ به چاپ رسیده است. تبر و باغ گل سرخ، اسم کتابی است که برای اولین بار به مجموعه شعر در مورد شهید مزاری^(۲) از سوی محمدشریف سعیدی، از شاعران کشور انتخاب شد و این نام را آقای جاوید نیز برگزیده است. این مجموعه حاوی ۶۱۰ صفحه بوده و در آن از ۱۶۴ سروده از شاعران کشور در مورد شهید عبدالعلی مزاری^(۳) به علاوه نقاشی‌های سلمانعلی ارزگانی و علی‌بابا اورنگ از سوی آقای جاوید جمع‌آوری و به چاپ رسیده است.

۷. در سوگ خورشید: این کتاب در ۵۶ صفحه به تعداد هزار جلد به مناسبت چهاردهمین سالگرد شهادت رهبر شهید استاد عبدالعلی مزاری^(۸) با تلاش دانشجویان دانشگاه هرات، در سال ۱۳۸۷ به چاپ رسید. در این کتاب، به توضیح و تشریح اندیشه‌ها، باورها و افکار رهبر شهید استاد عبدالعلی مزاری^(۹) پرداخته شده است که شامل چهار بخش (زندگی‌نامه استاد شهید، مقاله‌ها، پیام‌ها، مصاحبه‌ها و اشعار) است.

۸. مزاری‌نامه: مؤلف این اثر مرتضی بهبودی است که توسط کتابخانه مجازی افغانستان، ۱۳۹۲ به نشر رسیده است.

نشر دیجیتالی: اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۲، مشخصات ظاهری: نرم‌افزار تلفن همراه و رایانه. عناوین اصلی کتاب شامل شهید مزاری و اندیشه تفاهم و تغییر در افغانستان؛ هزاره‌های گم‌شده، با آمدن مزاری پیدا شدند؛ چرا از شهادت مزاری تجلیل می‌کنیم؛ مزاری قربانی آرمان‌های عدالت‌خواهی؛ عبدالعلی خان! دیر می‌شود؛ شهید مزاری چه می‌خواست؟؛ ما جان به فنا دادیم تا زنده شما باشیم!؛ مؤلفه‌های جامعه مدنی در اندیشه شهید مزاری؛ بایدها و نبایدهای سالیاد شهید مزاری؛ گل سرخ؛ مبارزات رهبر شهید در عرصه‌های سیاسی و فرهنگی؛ سلام بر مزاری؛ قافله سالار عدالت‌خواهی؛ مزاری، نگاه جدید به مردم، فرهنگ و عدالت اجتماعی؛ بازخوانی یک آرمان؛ شهید مزاری؛ هویت و وحدت ملی؛ رهبر شهید و تولید مفاهیم ارجمند در ادبیات سیاسی؛ مزاری، پلورالیزم، مانیفیست عدالت؛ اندوه بی‌پایان پدر؛ شهید مزاری و طرح انسانی‌کردن سیاست؛ من و غم هجران تو؛ مزاری فریاد درد تاریخ یک ملت؛ دولت در اندیشه سیاسی شهید مزاری؛ پیام کانون توسعه و تعاون افغانستان؛ ملت‌سازی در اندیشه شهید مزاری؛ تبلور صد سال مقاومت به مناسبت سالگرد شهید بابه مزاری.

۹. فریاد عدالت: مجموعه مصاحبه‌های استاد مزاری^(۹)، دبیر کل حزب وحدت اسلامی افغانستان در سال‌های ۱۳۷۲-۱۳۷۱ با خبرگزاری‌های مهم بین‌المللی و شبکه‌های معتبر تلویزیونی دنیا است. این کتاب توسط عبدالله غفاری لعلی گردآوری شده و از سوی مؤسسه فرهنگی، تحقیقاتی و آموزشی شهید سجادی در سال ۱۳۷۳ منتشر شده است. این مجموعه غنی که در ۳۵۶ صفحه و با قطع رحلی تهیه و تنظیم شده که سند مهمی از تحولات سیاسی سال‌های حضور قدرت‌مند حزب وحدت و مردم شیعه در کابل را ارائه می‌کند. تنظیم مصاحبه‌ها بر اساس ترتیب زمانی صورت گرفته که از ۱۳۷۱/۲/۶ تا تاریخ ۱۳۷۲/۱۲/۱۹ را شامل می‌گردد. در مقدمه این اثر چنین آمده است: «... و مزاری^(۹) رهبری که به جای اندیشیدن به موقعیت و منافع شخصی و معامله‌گری سیاسی با این و آن و بهره‌وری از فرصت‌های به‌دست آمده برای اندوختن ثروت و سرمایه‌گذاری در بانک‌های خارجی... به مردم فکر کرد و مصالح مردم را بر هر امتیاز دیگری ترجیح داد و در کنار مردم و با مردم برای احیای ارزش‌ها و پاسداری از دستاوردهای جهاد، مبارزه کرد و لحظه‌ای در امر دفاع از حق و عدالت درنگ ننموده و سر بر آستان صاحبان دورغین قدرت نسائید... او یکی از پیشتازان مبارزات اسلامی کشور بوده و سال‌های طاقت که همواره در سنگرها و پیشاپیش مجاهدان علیه روس‌های متجاوز و مزدوران آن‌ها رزمیده... علی‌رغم فشارها و وسوسه‌ها هرگز حاضر نگردید که مردم خویش را تنها گذاشته و یا بر سر عزت و غرور مقدس آنان، با فواحش سیاسی از در معامله و سازش وارد گردد. همین دلیل تا قله عزت و سربلندی مردم فراز آمد و در دل آنان به‌عنوان قائد سترگ و سازش‌ناپذیر جای گرفت...».

۱۰. مزاری ماندگارترین تلاش در تاریخ هزاره‌های افغانستان، بصیراحمد دولت‌آبادی، با ویراستاری حفیظ‌الله شریعتی (سحر)، در سال ۱۳۹۲ از سوی انتشارات امیری در کابل منتشر شده است. عنوان مهم این کتاب عبارت‌اند از: زندگی‌نامه استاد شهید، نقش رهبر شهید در جنبش‌ها و قیام‌ها، خاطرات و فعالیت‌های سیاسی.

۱۱. در مزار بی مزاری^(۹)، بصیراحمد دولت‌آبادی، سال ۱۳۹۲ ش/۲۰۱۳ م، به شکل آنلین.

۱۲. خدمات فرهنگی باب‌ه مزاری^(۹)، بصیراحمد دولت‌آبادی، سال ۱۳۹۲ ش/۲۰۱۳ م، به شکل آنلین.

۱۳. زندگی‌نامه باب‌ه مزاری^(۹)، سرور دانش و بصیراحمد دولت‌آبادی، چاپ ۱۳۷۴ ش/۱۹۹۵ م.

۱۴. از نانوایی تا کاشانک همراه با استاد مزاری^(۹)، بصیراحمد دولت‌آبادی، سال ۱۳۶۵ ش/۱۹۸۶ م. آماده چاپ.

۱۵. زندگی‌نامهٔ بابۀ مزاری ^(۱۵) ، بصیراحمد دولت‌آبادی، سال ۱۳۷۲ش/۱۹۹۳م. آمادهٔ چاپ.
۱۶. نامه‌های مردم به بابۀ مزاری ^(۱۶) ، جلد اول، بصیراحمد دولت‌آبادی، سال ۱۳۸۲ش/۲۰۰۳م. آمادهٔ چاپ.
۱۷. یاد گل سرخ (خاطراتی از رهبر شهید)، محمداسحاق فیاض، انجمن آینده‌سازان، کویت پاکستان، ۱۳۹۰.
۱۸. مزاری ^(۱۸) و منطق مقاومت (گزیده مقالات سمینار دانشجویان دانشگاه‌های تهران)، دانشجویان دانشگاه تهران، دانشگاه‌های تهران، ۱۳۹۲.
۱۹. مزاری ^(۱۹) سرباز انقلاب اسلامی افغانستان، این اثر توسط ستاد پشتیبانی افغانستان در سال ۱۳۷۴، به مناسبت اولین سالگرد شهادت استاد مزاری ^(۱۹) در ۸۸ صفحه منتشر شده است. در ابتدای یادنامه، مقدمه‌ای در مورد زندگی و سوابق مبارزاتی و جایگاه شهید مزاری در میان نهضت‌گران اسلامی پرداخته شده و هم‌چنین بیانیهٔ وزارت امور خارجه در مورد شهادت استاد و نیز زندگی‌نامهٔ تفصیلی رهبر شهید از جمله مطالبی است که در ابتدای یادنامه آمده است: شجاعت و بی‌باکی و صفا و علو طبع و قناعت این شهید زبانزد خاص و عام است. بدون تردید، تاریخ افغانستان فاقد چنین بزرگمردی بوده است و بسیار دور است که چنین شخصیتی را در آینده نیز به خود ببیند. وی مبارزی بود که خود را در چارچوب قیود ناسیونالیستی و ملی‌گرایی محدود نکرد و درد مسلمین را به‌طور واقعی حس کرد و در جبهه‌ای که توانایی آن را داشت، به مبارزه برخاست».
مطالب این یادنامه در چهار بخش کلی ترتیب داده شده است که عبارت‌اند از:
الف) دیدگاه‌ها: حاوی نظرات و دیدگاه‌های شخصیت‌های ایرانی در مورد شخصیت و سوابق مبارزاتی و ویژگی‌های سیاسی-اخلاقی شهید مزاری ^(۱۹) است.
ب) از زبان یار: شامل خاطرات و نظرات شخصیت‌های افغانستانی و عمدتاً یاران آن شهید در بارهٔ ویژگی‌های فکری، سیاسی و اخلاقی وی است.
ج) گفت‌وگو با بیت شهید: این بخش اختصاص به مصاحبه با مادر، خواهر و همسر رهبر شهید دارد.
د) از نگاه دیگران: دیدگاه‌های شخصیت‌های سیاسی و رهبران احزاب افغانستانی را در مورد شخصیت و جایگاه سیاسی رهبر شهید بیان می‌کنند.

۲۰. سخنانی از پیشوای شهید: این کتاب با ویرایش و تنظیم ارزگانی و عزیز رویش از سوی کانون فرهنگی رهبر شهید، در اسلام‌آباد پاکستان و در حوت ۱۳۷۴، منتشر شد. این کتاب حاوی ۱۳ سخنرانی، مصاحبه و نشست مردمی است که در ۲۷۷ صفحه با قطع جیبی با کاغذ کاهی از طرف انتشارات کانون فرهنگی رهبر شهید منتشر شده است. این سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها و گفت‌وگوها حاوی تحولات و واقعیت‌های مقاومت ۳ ساله غرب کابل است. مطالب این کتاب با توضیحات از ناشر در دو صفحه و مقدمه مفصل به امضای ویراستار آن ارزگانی بوده و در چهارده صفحه آغاز شده و با آخرین سخنرانی رهبر شهید در کابل پایان یافته است. در بخشی از مقدمه ویراستار چنین می‌خوانیم: مزاری^(۹) به‌عنوان یک فرد مطرح نیست و نباید مطرح شود. او «مای» تاریخی و آرمان یک خلق است او فردی است که ستاره تاریخ خونبار و اقبال خلقتش را بر فراز تاریخ یک ملت قرار می‌دهد. او یک مرجع است که بار آگاهی تاریخی و ملی یک ملت منوط بدان است. مزاری^(۱۰) مزار شهید خلق‌ها است. او رهبر عدالت است که شهادت را به پشتوانه تاریخ ما تبدیل کرد. مزاری^(۱۱) رهبر شهید هر فقیر و محروم است. او پدر محرومانی است که برای آرمان و عدالت و انسانیت میثاق خون بسته‌اند. او رهبر شهید است؛ پیشوای تاریخ انسان در بند...». فهرست مطالب این اثر با ذکر دقیق تاریخ و مورد صحبت در کتاب آمده است.

۲۱. عناوین مصاحبه‌ها.

- سخنرانی و جلساتی که در این کتاب گردآوری شده، عبارت‌ند از:
- متن سخنرانی در جشن میلاد امام علی، ۱۵ جدی ۱۳۷۱.
- متن سخنرانی به مناسبت اولین سالگرد پیروزی مجاهدین، ۱۳۷۲/۲/۸.
- متن سخنرانی در دومین سمینار بررسی مسائل سیاسی افغانستان، ۱۳۷۲/۷/۵.
- متن مصاحبه با خبرنگار فرانس پرس، ۱۳۷۲/۹/۱۵.
- صحبت با اعضای شورای صلح غرب کابل، ۱۳۷۲/۸/۱.
- صحبت با جلال‌الدین حقانی، ۱۳۷۲/۱۱/۲۳.
- سخنرانی با مناسبت سالگرد قیام ۳ حوت، ۱۳۷۳/۱۲/۳.
- صحبت با اعضای شورای مرکزی و نمایندگان مردم (روز انتخاب‌شدن ایشان به سمت رهبری حزب) ۱۳۷۳/۴/۱۶.

- مصاحبه با خبرنگاران پیام آزادی و خبرگزاری وحدت اسلامی، ۱۳۷۳/۹/۵.

- سخنرانی با مناسبت تجلیل از شهید، ۱۳۷۳/۱۰/۵.

- مصاحبه با خبرنگاران فرانس پرس و آسوشیتدپرس، ۱۳۷۳/۱۰/۲۵.

- مصاحبه با موسفیدان و متنفذین غرب کابل، ۱۳۷۳/۹/۱۷.

- آخرین سخنرانی رهبر شهید، ۱۳۷۳/۱۱/۲۵.

۲۲. مصاحبه چاپ‌نشده استاد شهید

مجله حبل الله جزوه‌ای را در ۶۸ صفحه با قطع رقعی تکثیر نموده که حاوی مصاحبه چاپ‌نشده آن مجله با رهبر شهید در سال ۱۳۶۵ بوده است. این مصاحبه حاوی مطالب مهمی در مورد زندگی خصوصی، مبارزات، فعالیت‌های سیاسی-تشکیلاتی، جنگ‌های داخلی، جهاد با روس‌ها، اتحاد گروه‌های شیعی، مسائل فرهنگی، پذیرش دانشجویان در دانشگاه‌های جمهوری اسلامی، مسئله مهاجرین، طلاب و معضلات فرهنگی ناشی از مهاجرت، مسائل منطقه‌ای جنگ ایران و عراق و لبنان، فلسطین و دیدگاه‌های همسایگان افغانستان نسبت به بحران افغانستان و... است.

۲۳. زندگی‌نامه شهید حجت الاسلام والمسلمین استاد مزاری^(۲) و یارانش: این کتاب از سوی مرکز فرهنگی نویسندگان افغانستان، در اسفند ۱۳۷۴، به چاپ رسیده است که حاوی زندگی‌نامه رهبر شهید و یارانش در ۷۹ صفحه با قطع رقعی به مناسبت اولین سالگرد شهادت رهبر شهید تهیه و تنظیم شده است. ۳۶ صفحه از ۷۶ صفحه این کتاب مربوط به شرح زندگی، مبارزات و فعالیت‌های سیاسی رهبر شهید اختصاص دارد. شهادتی که در این کتاب به شرح و زندگی آن‌ها پرداخته شده، بزرگان و پاک‌بازانی هستند که همراه رهبر شهید به معراج سرخ شهادت شتافته‌اند و عبارت‌اند از:

- شهید حجت الاسلام ابراهیمی بهسودی؛

- شهید حجت الاسلام خادم حسین اخلاصی جاغوری؛

- شهید سیدعلوی؛

- شهید جان محمد ترکمنی؛

- شهید عباس جعفری لومانی.

۲۴. مروری کوتاه بر زندگی سردار رشید اسلام، دبیرکل حزب وحدت اسلامی افغانستان، شهید عبدالعلی مزاری^(۹)، به همت کمیسیون فرهنگی حزب وحدت اسلامی افغانستان، در حوت ۱۳۷۳، منتشر شد که این کتاب فشرده‌ای از زندگی و مبارزات رهبر شهید را بیان می‌کند که بلافاصله چند روز پس از شهادت آن شهید در ۵۶ صفحه و با قطع رقعی چاپ شده است. زندگی‌نامه با یک مقدمه از ناشر و ضمیمه‌ای از عکس‌های رهبر شهید مزین شده است. در بخشی از مقدمه ناشر چنین آمده است: «... قاطعیت، نستوهی، متانت، قناعت، پارسایی، تعهد، تدین، عشق به مردم، سعه صدر، مقاومت و پایداری و ایمان و اراده مستحکم و خلل‌ناپذیر مجموعه اوصافی است که از وجود او یک شخصیت مقتدر انقلابی و یک پشتوانه و شیعیان محروم افغانستان به ایشان به‌عنوان یک قهرمان ملی و سردار رشید اسلام می‌نگریستند».

فهرست عناوین و موضوعات در این کتاب عبارت است از:

- دوران کودکی و محیط خانواده؛

- عسکری؛ تجربه، تحول فکری و ادامه تحصیل در خارج از کشور؛

- زندان و بازگشت به وطن؛

- مبارزه سیاسی و سازمان‌یافته؛

- سفر به داخل کشور و تشکیل حزب وحدت اسلامی؛

- پیروزی مجاهدین و اقامت استاد شهید در کابل؛

- شهادت، افتخار استاد ما و آرزوی او بود.

۲۵. چراغ راه (برگزیده‌ای از سخنرانی‌ها و مصاحبه‌های رهبر شهید مزاری)، توسط رضا ضیایی تألیف شده است که از سوی

بنیاد رهبر شهید باب‌ه مزاری^(۱۰)، نمایندگی اروپا، در سال ۱۳۸۸، به نشر رسیده است.

۲۴. خاطرات سیاسی شهید مزاری^(۱۱)، این کتاب را مصطفی محمدی تألیف نموده و از طرف مرکز تهیه و نشر آثار شهید مزاری، به زیور طبع آراسته شده است.

۲۵. بازتاب اندیشه‌های رهبر شهید در هنر، این اثر هنری به‌وسیله جمعی از خوش‌نویسان تهیه شده است که از سوی انجمن خوش‌نویسان معاصر کوئته پاکستان منتشر شده است.

۲۶. مرثیه آفتاب؛ «مرثیه آفتاب» نام مجموعه شعری است که در رثای رهبر شهید عبدالعلی مزاری سروده شده است. این کتاب که با کوشش محمود جعفری زینت چاپ یافته است، ۱۰۶ صفحه دارد. صفحه‌آرایی این کتاب را محمد عزیزی و طرح جلد آن را اسدالله سلیمی به عهده داشته است. این کتاب در هزار نسخه از سوی مؤسسه انتشارات باران منتشر شده است. «مرثیه آفتاب» در حقیقت ادامه سه مجموعه شعر «تبر و باغ گل سرخ» است که سال‌های قبل منتشر شده بودند؛ آنچه این مجموعه را از مجموعه‌های قبلی متمایز می‌سازد.

۲۷. سوگ‌نامه خورشید: مجموعه سخنرانی‌های استاد محقق در سوگ چهاردهمین سالگرد شهید مزاری^(۷) است. ویراستاری این کتاب را محمدعیسی رحیمی انجام داده و از سوی مؤسسه فرهنگی راه فردای افغانستان- تهران، در سال ۱۳۸۸، چاپ شده است.

۲. مقالات در باره رهبر شهید

در این بخش، با جست‌وجوهای به‌عمل‌آمده در مجلات (فصلنامه‌ها، گاهنامه‌ها، ماهنامه‌ها، هفته‌نامه‌ها، روزنامه‌ها) و نشریه‌های الکترونیک (سایت‌ها، وبلاگ‌ها)، بیش‌ترین حجم آثار را این بخش در برمی‌گیرد.

فهرست مقالاتی که در باره رهبر شهید گردآوری شده، از دهه هفتاد به این سو را پوشش می‌دهد. بیش‌ترین و متنوع‌ترین آثار پس از شهادت استاد مزاری^(۸) تدوین شده که به چهار دسته کلی تقسیم می‌گردد. فهرست مقالات سیاسی، اجتماعی، حقوقی و ادب و هنر، که شناسایی شده و به‌صورت نمایه درآمده است، عبارت است از:

ردیف	نویسندگان	عنوان مقاله	مراکز نشر
الف) مقالاتی سیاسی			
۱	محمد آصف عطایی غزنوی	نگرش اجمالی بر اندیشه سیاسی رهبر شهید استاد مزاری	فصلنامه سراج، سال سوم، شماره ۱۱، بهار ۱۳۷۶

۲	رضا ضیایی	شهید مزاری ^(ه) و اندیشه تفاهم و تغییر در افغانستان	وبسایت بابه مزاری
۳	یعقوب یسنا	هزاره‌های گم‌شده، بعد از مزاری ^(ه) پیدا شدند	وبسایت بابه مزاری
۴	علی حیدری	چرا از شهادت مزاری ^(ه) تجلیل می‌کنیم؟	وبسایت بابه مزاری
۵	جعفر عطایی	تبلور صد سال مقاومت	وبسایت بابه مزاری
۶	غلام‌سخی حلیمی	ملت‌سازی در اندیشه شهید مزاری ^(ه)	وبسایت بابه مزاری
۷	محمد اکرم عارفی	دولت در اندیشه سیاسی شهید مزاری ^(ه)	سراج، سال ۹، شماره ۱۹، تابستان ۱۳۸۱
۸	حسین ورسی	مزاری ^(ه) ، فریاد درد تاریخی یک ملت	وبسایت بابه مزاری
۹	علی امیری	شهید مزاری ^(ه) و طرح انسانی کردن سیاست	وبسایت بابه مزاری
۱۰	طاهره ابراهیم‌زاده	مبارزات رهبر شهید ^(ه) در عرصه‌های سیاسی و فرهنگی	وبسایت بابه مزاری
۱۱	حفیظ‌الله زکی	عدالت عنصر مرکزی اندیشه مزاری ^(ه)	مشارکت ملی، شماره ۳۰۳، ۱۹ حوت ۱۳۸۷
۱۲	اسدالله سعادت‌ی	ساخت قدرت و سباز قومیت	شماره ۳۱۱، ۲۱ حوت ۱۳۸۸
۱۳	محمد عزیزی	مزاری ^(ه) ؛ مظلومیت متهور و متبلور	مشارکت ملی، شماره ۲۵۵، ۲۷ حوت ۱۳۸۶
۱۴	اداره نشریه	زندگی نامه شهید استاد مزاری ^(ه) و یارانش	www.bsharat.com
۱۵	ناظر حسین زکی	اهداف و آرمان‌های شهید عبدالعلی مزاری ^(ه)	وبسایت بشارت

۱۶	غلام‌سخی حلیمی	ملت‌سازی در اندیشه شهید عبدالحی مزاری ^(ره)	وب‌سایت بشارت
۱۷	بصیر احمد دولت‌آبادی	رهبر شهید استاد مزاری ^(ره) را چگونه می‌شناسیم؟ (به مناسبت دومین سالگرد شهادت استاد مزاری ^(ره))	سراج، سال ۳، شماره ۱۱، بهار و تابستان ۱۳۷۶
۱۸	مهدی مهدوی	آی آرزوی خونین	وب‌سایت بشارت
۱۹	علی پیام	شهادت استاد مزاری ^(ره) در مطبوعات و رسانه‌ها (روزنامه‌های جمهوری اسلامی)	سراج، شماره ۱۱، بهار و تابستان ۱۳۷۶
۲۰	بصیر احمد دولت‌آبادی	گروه‌های شیعی و ائتلاف‌های شکننده	سراج، سال ۶، شماره‌های ۱۶-۱۷، بهار و تابستان ۱۳۷۸
۲۱	حمزه واعظی	تحولات ۲۰ ساله و فرایند سیاسی شدن روحانیون	سراج، سال ۶، شماره‌های ۱۶-۱۷، بهار و تابستان ۱۳۷۸
۲۲	استاد شفق بهسودی	شهید مزاری ^(ره) ، تجسم آرمان مردم ^{۱۳۹}	سراج، سال ۲، شماره ۶، زمستان ۱۳۷۴
۲۳	علی‌آبادی	شهید استاد مزاری ^(ره) الگوی مقاومت و مبارزه	سراج، سال ۲، شماره ۶، زمستان ۱۳۷۴
۲۴	اسماعیل حکیمی	رشد مبارزات سیاسی شیعه در افغانستان (ترجمه)	سراج، سال ۲، شماره ۶، زمستان ۱۳۷۴
۲۵	محمد هدایت	زخم‌های پنهان	سراج، سال ۲، شماره ۶، زمستان ۱۳۷۴
۲۶	حمید زکی	شهید مزاری ^(ره) اسطوره مقاومت و بیداری	بشارت، شماره ۵۲ و ۵۳، ۱۳۹۲

۲۷	سراج	زندگی‌نامه رهبر شهید استاد مزاری ^(ره)	سراج، سال ۲، شماره ۶، زمستان ۱۳۷۴
۲۸	حمیدالله جعفری	مزاری ^(ره) شهید همیشه جاوید	حبل‌الله (ارگان نشراتی سید جمال‌الدین حسینی) فرهنگی، ادبی، سیاسی، اجتماعی، شماره ۱۷، ۱۳۷۷
۲۹	محمدعلی جويا	رهبر شهید نیاز امروز ما	هفته‌نامه وحدت (ارگان نشراتی حزب وحدت اسلامی افغانستان خارج از کشور)، شماره ۴۱۶، حوت ۱۳۸۱
۳۰	اسماعیل حکیمی	برابری بزرگ‌ترین آرمان‌های شهید مزاری ^(ره)	هفته‌نامه وحدت، شماره ۴۱۶، حوت ۱۳۸۱
۳۱	اداره مجله	شهید مظلوم حجت‌الاسلام و المسلمین عبدالعلی مزاری ^(ره) اسوه شجاعت و پایداری	سراج، شماره ۳، بهار ۱۳۷۴
۳۲	حمزه واعظی	رهبر شهید و تولید مفاهیم ارجمند در ادبیات سیاسی	وبسایت بابه مزاری؛ babamazari.com
۳۳	توسلی غرجستانی	شهید مزاری ^(ره) ؛ هویت و وحدت ملی	وبسایت بابه مزاری
۳۴	محمدهادی اکبری	استراتژی ملی شهید مزاری ^(ره)	فصلنامه علمی، پژوهشی جامعه فردا، شماره ۳، زمستان ۱۳۸۵
۳۵	محمدامین حلیمی	مزاری ^(ره) الگوی جدید رهبری در جامعه هزاره	فصلنامه علمی، پژوهشی جامعه فردا، شماره ۳، زمستان ۱۳۸۵

۳۶	تحریریه	جستاری از جامعهٔ فردا: روایتی از آرمان یک شهید	جامعهٔ فردا، شمارهٔ ۳، زمستان ۱۳۸۵
۳۷	آصف جوادی	نقش اندیشهٔ سیاسی شهید مزاری ^(ه) در تأسیس دولت افغانستان پسا طالبان	وبلاگ نمک؛ www.namak.blogfa.com
۳۸	محمد عوض اعتمادی	مبانی حقوقی اندیشهٔ سیاسی شهید مزاری ^(ه)	سخن صبا، شمارهٔ ۷
۳۹	محمد عوض اعتمادی	انتخابات از دیدگاه شهید مزاری ^(ه)	سخن صبا، شمارهٔ ۱۲ و ۱۳
۴۰	حسین صالحی مالستانی	تبیین وحدت ملی در اندیشه و عمل شهید بابه مزاری ^(ه) (بخش اول)	سخن صبا، شمارهٔ ۱۲ و ۱۳
۴۱	حسین صالحی مالستانی	تبیین وحدت ملی در اندیشه و عمل شهید بابه مزاری ^(ه) (بخش دوم)	سخن صبا، شمارهٔ ۲۲، بهار ۱۳۹۵
۴۲	ویکی شیعه	شهید عبدالعلی مزاری ^(ه)	ویکی شیعه fa.wikishia.net
۴۳	عوض نبی‌زاده	شهید مزاری ^(ه) منادی برای حقوق زنان در افغانستان تأسیس ۱۳۹۴	سایت کانون توسعه و تعاون افغانستان afghanistan.fi.
۴۴	غلام‌سنخی ارزگانی	دیدگاه‌ها و نقطه‌نظرات شهید مزاری ^(ه) در مورد حل بحران افغانستان	وبلاگ هزاره
۴۵	اسدالله جعفری	مؤلفه‌های وحدت ملی در اندیشهٔ شهید مزاری ^(ه)	http://egalitarian. /blogfa.com
۴۶	محمد اسحاق فیاض	شهید مزاری ^(ه) و طرح تناسبی اقوام در قدرت	کلکین، نشریهٔ دانشجویان افغانی دانشگاه اصفهان، سال اول، شمارهٔ دوم و سوم، اسد ۱۳۸۳

۴۷	محمداسحاق فیاض	راه‌کار وحدت ملی در اندیشه شهید مزاری ^(د)	مشارکت ملی، شماره ۳۵۲، ۱۷ حوت ۱۳۸۸
۴۸	حفیظ‌الله زکی	مزاری ^(د) و مهندسی افغانستان جدید	مشارکت ملی، شماره ۳۵۲، ۱۷ حوت ۱۳۸۸
۴۹	نادرعلی بامیانی	راز ماندگاری اندیشه‌های شهید مزاری ^(د)	مشارکت ملی، شماره ۴۴۰، ۱۶ حوت ۱۳۹۰
۵۰	محمد عزیزی	مزاری ^(د) ؛ فریادگر صلح و سداد	مشارکت ملی، شماره ۴۴۰، ۱۶ حوت ۱۳۹۰
۵۱	اسدالله جعفری	بایدها و نبایدهای سالیاد شهید مزاری ^(د)	وبسایت بابه مزاری
۵۲	اسدالله جعفری	مؤلفه‌های جامعه مدنی در اندیشه مزاری ^(د)	وبسایت بابه مزاری
۵۳	قاسم‌علی بهسودی	ما تن به فنا دادیم تا زنده شما باشید (مقاله‌ای در توصیف شهید مزاری ^(د))	وبسایت بابه مزاری
۵۴	نبی قانع‌زاده	شهید مزاری ^(د) چه می‌خواست؟	وبسایت بابه مزاری
۵۵	بصیراحمد دولت‌آبادی	در باره بابه مزاری ^(د)	ویژه‌نامه سراج، سال ۱۳۷۴ ش / ۱۹۹۵ م.
۵۶	علی‌زاده مالستانی	شهید مزاری ^(د) و احیای هویت هزاره‌ها	سایت بنیاد صبا، ۱۳۹۳، bonyadesaba.com.
۵۷	عزیز رویش	مزاری ^(د) ؛ بابای قوم	سایت جمهوری سکوت
۵۸	محمداسحاق فیاض	شهید مزاری ^(د) ؛ پلورالیسم سیاسی و مشارکت تناسبی اقوام	مشارکت ملی، شماره ۳۹۴، ۱۳۸۹ حوت
۵۹	محمداسحاق فیاض	شهید مزاری ^(د) ؛ پلورالیسم سیاسی و مشارکت تناسبی اقوام (قسمت اول)	مشارکت ملی، شماره ۳۹۳، ۱۸ حوت ۱۳۸۹
۶۰	محمدجواد خاوری	واقعیت و اسطوره در شخصیت شهید مزاری ^(د)	سایت جمهوری سکوت

۶۱	محمد توحیدی	فریاد خفته مزاری ^(ره)	سایت جمهوری سکوت
۶۲	زهرا شهرستانی	جایگاه زن در اندیشه رهبر شهید مزاری ^(ره)	سایت شهروند، ۵ جوزا ۱۳۹۳
۶۳	عبدالله هروی	ویژگی‌های فکری و سیاسی شهید مزاری ^(ره)	روزنامه افغانستان، ۱۳۹۰
۶۴	علی داد (موحد)	وحدت ملی از نظر استاد مزاری ^(ره)	وبلاگ درد دل
۶۵	محمدظاهر (فروغ)	زن در اندیشه استاد شهید عبدالعلی مزاری ^(ره)	وبلاگ درد دل
۶۶	خبرگزاری فارس	شهید مزاری ^(ره) و بنیان‌گذاری نظام عادلانه	http://af.farsnews.com
۶۷	موسی عارفی	ضرورت بازشناسی مزاری ^(ره)	مشارکت ملی، شماره ۲۵۴، ۲۸ حوت ۱۳۸۵
۶۸	استاد عرفانی	مزاری ^(ره) از افتخارات بزرگ رهبران جهاد است	مشارکت ملی، شماره ۲۵۴، ۲۸ حوت ۱۳۸۵
۶۹	محمد محقق (سخنرانی)	بیاید برای وحدت ملی تلاش کنیم	مشارکت ملی، شماره ۲۵۴، ۲۸ حوت ۱۳۸۵
۷۰	اسدالله جعفری	مؤلفه‌های جامعه مدنی در اندیشه شهید مزاری ^(ره)	وبلاگ هزاره پیوند hzarepayvand.blogfa.com
۷۱	بصیراحمد دولت‌آبادی	در مزار بی مزاری ^(ره)	فارس نیوز
۷۲	محمد توسلی غرجستانی	شهید مزاری ^(ره) و دست‌آوردهای بعد از طالبان	daikondi.blogfa.com
۷۳	زهرا جعفری	استاد مزاری ^(ره) احیاگر هویت سیاسی-مذهبی، جامعه هزاره و شیعه در افغانستان	chake-haye-sorkh.blogfa.com

۷۴	عبدالاحد فیاضی	نظام حاکمیتی سیاسی در اندیشه شهید مزاری ^(ره)	فصلنامه علمی، فرهنگی طلیعه خرد، شماره ۱۶، ۱۳۹۵
۷۵	باقر حسینی	ویژگی‌های شخصیتی شهید مزاری ^(ره)	afghosseini.ir
۷۶	محمدعوض اعتمادی	مشارکت سیاسی در اندیشه سیاسی شهید مزاری ^(ره)	سخن صبا، شماره ۱۷
۷۷	حسین صالحی مالستانی	بازخوانی اندیشه و مبارزه شهید مزاری ^(ره) نیاز امروز جامعه افغانستان	bonyadesaba.com
۷۸	احمد بهزاد	رمز جاودانگی شهید مزاری ^(ره)	فصلنامه تخصصی پگاه اندیشه، شماره ۱۲-۱۳، ۱۳۹۰
۷۹	عباس بصیر	ابعاد هویت ملی با تأکید بر دیدگاه شهید مزاری ^(ره)	پگاه اندیشه، شماره ۱۲- ۱۳، ۱۳۹۰
۸۰	محمدعوض اعتمادی	شهید مزاری ^(ره) ، مقاومت غرب کابل و دستاوردها	سخن صبا، شماره ۱۴
۸۱	امان‌الله شفایی	رازهای محبوبیت استاد مزاری ^(ره)	پیام یاسین، فصلنامه فرهنگی - اجتماعی، شماره ۳۰، زمستان ۱۳۹۰
۸۲	عصمت‌الله احمدی	مدیریت بحران در اندیشه شهید مزاری ^(ره)	دوفصلنامه مدبر(نشریه تخصصی انجمن علمی مدیریت)، شماره ۱، ۱۳۹۳
۸۳	دای فولادی	خواهر، برادر بگو که پدر رفت اما نمرده است	امروز ما، شماره ۳، ۵ حمل ۱۳۷۴
۸۴	اداره امروز ما	فشرده‌ای از زندگی رهبر شهید ^(ره)	امروز ما، شماره ۳، ۵ حمل ۱۳۷۴

۸۵	محمد آصف عطایی غزنوی	نگرشی اجمالی بر اندیشه سیاسی رهبر شهید استاد مزاری ^(د)	سراج، شماره ۱۱، بهار ۱۳۷۶
۸۶	محمدصادق افتخاری	گفتمان انسان‌محوری سیاسی در اندیشه شهید مزاری ^(د)	فصلنامه نگاه فردا، ش ۱۳-۱۴، زمستان و پاییز ۱۳۹۳
۸۷	محمد اسحاق فیاض	گفتمان سیاسی مشترک شهید مزاری ^(د) و ماندلا	پایگاه اینترنتی شورای جهانی هزاره‌ها، ۲۶ حوت، ۱۳۹۲
۸۸	حفیظ‌الله زکی	مزاری ^(د) شهید وحدت ملی	روزنامه افغانستان، شنبه، ۲۲ حوت ۱۳۹۴
۸۹	محمدعلی رجایی	بازخوانی اندیشه و آرمان‌های شهید مزاری ^(د)	فصلنامه سلام، شماره ۱۳، ۱۳۹۰
۹۰	محمدعلی رجایی	ویژگی‌های شخصیتی شهید بابه مزاری ^(د)	فصلنامه سلام، شماره ۲ و ۳، ۱۳۸۷
۹۱	محمدعلی احمدی	اندیشه سیاسی رهبر شهید عبدالعلی مزاری ^(د)	عدالت، فصلنامه تخصصی انجمن علمی- پژوهشی علوم سیاسی، شماره اول و دوم، بهار و تابستان ۱۳۹۳
۹۲	محمد اسحاق فیاض	شهید مزاری ^(د) ، وحدت ملی در سایه عدالت اجتماعی	مشارکت ملی، شماره ۲۵۵، ۲۷ حوت ۱۳۸۶
۹۳	دادمحمد عنابی	وحدت ملی در اندیشه شهید مزاری ^(د)	مشارکت ملی، شماره ۴۴۸، ۱۸ ثور ۱۳۹۱
۹۴	محمد عزیزی	واقعیتی فراتر از اسطوره	مشارکت ملی، شماره ۲۵۴، ۲۰ حوت ۱۳۸۶
۹۵	بصیر احمد دولت‌آبادی	روزشمار زندگی رهبر شهید ^(د) از ولادت تا شهادت	هفته‌نامه وحدت، شماره ۳۳۷، حوت ۱۳۷۸

۹۶	رمضان اکبری	شهید مزاری ^(ره) و اهتمام به رسمیت مذهب جعفری	سایت سروش صبا، ۷ حمل ۱۳۹۳
۹۷	سیدعارف حسینی	استاد عبدالعلی مزاری ^(ره) تنها در وحدت	روزنامه ایران(ویژه مردان بدون مرز)، ۱۳۸۹
۹۹	حیات الله رسولی	و اما مسئله وحدت پیروان شهید مزاری ^(ره)	سایت بنیاد صبا، ۱۷ ثور ۱۳۹۲
۱۰۰	محمد ناطقی	سید جمال، شهید بلخی و شهید مزاری ^(ره) سمبول‌های مقاومت ضد استعماری و استبدادی	ماهنامه صراط، عقیدتی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، شماره ۲، اسد ۱۳۷۷
۱۰۱	بشیرعلی شفق	یادی از جاودانگی حماسه سرخ شهید مزاری ^(ره)	سخن صبا، شماره ۱۷
۱۰۲	عزیزالله علی‌زاده	شهید مزاری ^(ره) فروغ جاویدان	سخن صبا، شماره ۶
۱۰۳	استاد مزاری	سخنرانی استاد مزاری ^(ره) دبیرکل حزب وحدت اسلامی افغانستان در دومین سمینار مسائل سیاسی افغانستان	حبل الله، شماره ۱۱۰- ۱۱۱، ۱۳۷۲
۱۰۴	نعمت‌الله ابراهیمی	حزب وحدت اسلامی افغانستان بیست سال بعد از مرگ نخستین رهبرش	روزنامه اطلاعات روز، ۲۳ حوت ۱۳۹۳
۱۰۵	اشرف غنی	شهید مزاری ^(ره) مسیر حرکت تاریخ ما را تغییر داد	روزنامه اطلاعات روز، ۱۵ حوت ۱۳۹۳
۱۰۶	نادرعلی بامیانی	رسالت هزاره‌ها پس از شهید مزاری ^(ره)	مشارکت ملی، شماره ۴۴۱، ۲۳ حوت ۱۳۹۰.
۱۰۷	اسحاق فیاض	ویژگی‌های نظام سیاسی در اندیشه شهید مزاری ^(ره)	مشارکت ملی، شماره ۴۴۰، ۱۶ حوت، ۱۳۹۰
۱۰۸	اسحاق موحدی	مزاری ^(ره) و تثبیت هویت هزاره‌ها	مشارکت ملی، شماره ۴۴۰، ۱۶ حوت، ۱۳۹۰

۱۰۹	محراب علی دانش	الگوگیری از افکار شهید مزاری ^(ره) ؛ نیاز امروز جامعه ما	مشارکت ملی، شماره ۴۴۰، ۱۶ حوت ۱۳۹۰
۱۱۰	اسماعیل حکیمی	شهید مزاری ^(ره) و مشارکت سیاسی	مشارکت ملی، شماره ۵۲، ۲۴ حوت ۱۳۸۲
۱۱۱	نظیفه احمدی	مزاری ^(ره) مظهر اراده ملت	مشارکت ملی، شماره ۵۲، ۲۴ حوت ۱۳۸۲
۱۱۲	حفیظ‌الله زکی	اهداف سیاسی و استراتژی ملی رهبر شهید ^(ره)	مشارکت ملی، شماره ۵۲، ۲۴ حوت ۱۳۸۲
۱۱۳	محمد امین احمدی	تابوهای عالم سیاست	مشارکت ملی، شماره ۵۲، ۲۴ حوت ۱۳۸۲
۱۱۴	حفیظ‌الله زکی	شخصیتی که باید باز شناخته شود	مشارکت ملی، شماره ۲۰۳، ۲۱ حوت ۱۳۸۵
۱۱۵	حیات‌الله رسولی	رهبری کارزماتیک شهید مزاری ^(ره)	مشارکت ملی، شماره ۲۱، ۲۷ حوت ۱۳۸۱
۱۱۶	هیئت تحریریه	شهید مزاری ^(ره) و دیدگاه‌ها	مشارکت ملی، شماره ۲۱، ۲۷ حوت ۱۳۸۱
۱۱۷	هیئت تحریریه	ارمغان سفر حیاتی مزاری ^(ره) (سپیس ۱۳۹۴)	مشارکت ملی، شماره ۲۱، ۲۷ حوت ۱۳۸۱
۱۱۸	محمد کریم خلیلی (سخنرانی)	مزاری ^(ره) ، بنیان‌گذار نهضت عدالت‌خواهی	هفته‌نامه وحدت، سال نهم، شماره ۲۸۷، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۱۱۹	محمد سرور جوادی	شهید مزاری ^(ره) و مؤلفه‌های وحدت ملی	مشارکت ملی، شماره ۵۲، ۲۴ حوت ۱۳۸۲
۱۲۰	هادی احمدی	شهید مزاری ^(ره) و گفتمان جدید سیاسی	مشارکت ملی، شماره ۱۵۵، ۲۲ حوت ۱۳۸۴

۱۲۱	حضرت صبغت‌الله مجددی (سخنرانی)	شهید مزاری ^(ره) شخصیت بزرگ جهاد بود	مشارکت ملی، شماره ۲۵۴، ۲۸ حوت ۱۳۸۵
۱۲۲	حامد کرزی (سخنرانی)	قهرمان وحدت ملی، شهید مزاری ^(ره) انسان بزرگ بود	مشارکت ملی، شماره ۲۵۴، ۲۸ حوت ۱۳۸۵
۱۲۳	محمدسرور جوادی	شیرین و تلخ (نگاهی به موقف شهید مزاری ^(ره) در جنگ)	مشارکت ملی، شماره ۱۰۰، ۱۷ اسد ۱۳۸۳
۱۲۴	عباس بصیر	شهید مزاری ^(ره) و طرح مبانی جدید برای قانون اساسی و حکومت	مشارکت ملی، شماره ۱۰۰، ۱۷ اسد ۱۳۸۳
۱۲۵	هادی احمدی	اساس دگردیسی از نظر شهید مزاری ^(ره)	مشارکت ملی، شماره ۱۰۰، ۱۷ اسد ۱۳۸۳
۱۲۶	جامعه‌باز	عبدالعلی مزاری ^(ره) ؛ شهید وحدت ملی	مشارکت ملی، سال چهارم، شماره ۷۳۵، ۲۹ جوزا ۱۳۹۵
۱۲۷	خلیل پښواک	مزاری ^(ره) در برابر صخره استبداد ایستاده بود	مشارکت ملی، سال ۴، شماره ۷۳۵، ۲۹ جوزا ۱۳۹۵
۱۲۸	بصیر احمد دولت‌آبادی	از چهارکنت تا شمیران با استاد مزاری ^(ره) (۲) برنامه رهبر شهید استاد مزاری ^(ره) در پایگاه نانوایی	ماهنامه صراط، عقیدتی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، سال اول، شماره ۲، اسد ۱۳۷۷
۱۲۹	محمدعلی رضایی	شهید مزاری ^(ره) و طرح تجمیع هویت‌های مجزا	بنیاد فرهنگی قلم سبز افغانستان؛ gpafg.com
۱۳۰	محمدعوض نبی‌زاده	دیدگاه‌های شهید مزاری ^(ره) در مورد نظام فدرالی	کانون افغانستانی‌های فنلند

۱۳۱	آصف حسینی	مزاری ^(ه) پاکیزه‌ترین رهبر و پرهیزگارترین سیاست‌مدار	بنیاد فرهنگی قلم سبز افغانستان
۱۳۲	فیروز اکبری نواندیش	زندگی‌نامه رهبر شهید استاد عبدالعلی مزاری ^(ه)	بنیاد فرهنگی قلم سبز افغانستان
۱۳۳	نادرعلی شفا	زمینه‌های وحدت در تشکیلات تشیع افغانستان	هفته‌نامه وحدت، سال ۸، شماره ۲۳۳، قوس ۱۳۷۶
۱۳۴	سرمقاله	شهید مزاری ^(ه) تفسیر هویت	هفته‌نامه وحدت، شماره ۱۴۷، ۲ حمل ۱۳۷۵
۱۳۵	هفته‌نامه وحدت	نقش مردم در تداوم راه شهید مزاری ^(ه)	هفته‌نامه وحدت، شماره ۱۴۸، ۹ حمل ۱۳۷۵
۱۳۶	هفته‌نامه وحدت	رهبر شهید ^(ه) و دولت انحصار	هفته‌نامه وحدت، سال ۷، شماره ۱۷۵، ۲۶ میزان ۱۳۷۵
۱۳۷	استاد محمدکریم خلیلی (سخنرانی)	رهبر شهید ^(ه) ، هنوز در جامعه ما مظلوم و ناشناخته است	هفته‌نامه وحدت، سال ۱۱، شماره ۳۷۰، ۹ حمل ۱۳۷۷
۱۳۸	بصیر احمد دولت‌آبادی	گفته‌ها و شنیده‌ها در باره رهبر شهید ^(ه) استاد مزاری ^(ه)	هفته‌نامه وحدت، سال ۱۱، شماره ۳۷۰، ۹ حمل ۱۳۷۷
۱۳۹	استاد محمدکریم خلیلی (سخنرانی)	او عصاره آزادی‌خواهی، عزت‌طلبی و عدالت‌جویی بود	هفته‌نامه وحدت، سال ۱۱، شماره ۳۶۹، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۱۴۰	حفیظ‌الله زکی	شهید مزاری ^(ه) و استراتژی همزیستی اقوام	هفته‌نامه وحدت، سال یازدهم، شماره ۳۶۹، ۲۰ حوت ۱۳۷۷

۱۴۱	عباس بصیر	مزاری ^(ره) برترین الگوی زمان ما برای مبارزه و مقاومت	هفته‌نامه وحدت، سال یازدهم، شماره ۳۶۹، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۱۴۲	تحریریه هفته‌نامه	گفته‌ها و شنیده‌ها در باره رهبر شهید استاد مزاری ^(ره)	هفته‌نامه وحدت، سال ۱۱، شماره ۳۶۹، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۱۴۳	محمد اسماعیل حکیمی	شهید مزاری ^(ره) ، اعتمادسازی و همگرایی	هفته‌نامه وحدت، سال ۱۱، شماره ۳۶۹، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۱۴۵	استاد محمد محقق (سخنرانی)	شهید مزاری ^(ره) ، چراغی فرا راه نسل‌های آینده	هفته‌نامه وحدت، سال ۱۱، شماره ۳۶۹، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۱۴۶	محمد جواد صالحی	وفاق ملی در نگاه شهید مزاری ^(ره)	هفته‌نامه وحدت، سال ۱۱، شماره ۳۶۹، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۱۴۷	احمد علی علی‌زاده	رهبر تجسم عینی ارزش‌ها (قسمت دوم)	هفته‌نامه وحدت، سال ۸، شماره ۲۴۱، ۳ ثور ۱۳۷۷
۱۴۸	احمد علی علی‌زاده	رهبر تجسم عینی ارزش‌ها (قسمت سوم)	هفته‌نامه وحدت، سال ۸، شماره ۲۴۲، ۱۰ ثور ۱۳۷۷
۱۴۹	محمد عزیزی	حقوق و جایگاه زنان در آیین افکار شهید مزاری ^(ره)	مشارکت ملی، شماره ۲۵۴، ۲۰ حوت ۱۳۸۶
۱۵۰	محمد عزیزی	جایگاه زن در جهان‌بینی مزاری ^(ره)	مشارکت ملی، شماره ۱۰۰، ۱۷ اسد ۱۳۸۳
۱۵۱	سلمان نوری	شهید مزاری ^(ره) و وحدت ملی	سایت استاد علی‌زاده مالستانی

۱۵۲	لیلا صابری	شهید مزاری و شهید بلخی فریادگر وحدت	سایت مؤسسه فرهنگی بشارت
۱۵۳	مدیریت سایت	رهبری چیست و رهبر کیست	سایت استاد علی‌زاده مالستانی
۱۵۴	صادق روشنا	مزاری ^(ه) تجلی آگاهی، بلوغ سیاسی، هویت هزارگی	نشریه الکترونیک «خانه» طرح نو وطن tarhenaw.com
۱۵۵	سید اسحاق شجاعی	سر عظمت استاد شهید مزاری ^(ه)	سراج، سال اول، شماره‌های ۴ و ۳، زمستان ۱۳۷۴
۱۵۶	هیئت تحریریه	به بهانه انتخاب مجدد استاد مزاری ^(ه)	جبل‌الله، سال یازدهم، شماره ۱۱۷ و ۱۱۸، جوزا و سرطان ۱۳۷۳
۱۵۷	سیدموحد بلخی	جایگاه و نقش جامعه روحانیت مبارز افغانستان	جبل‌الله، سال ۱۴، شماره ۱۳۳، میزان ۱۳۷۶
۱۵۸	اسدالله سعاتی	حزب وحدت و یک دهه حیات سیاسی (به پیشواز دهمین سالگرد ۱۳۹۴ تأسیس حزب وحدت اسلامی افغانستان)	هفته‌نامه وحدت، شماره ۳۰۴، سرطان ۱۳۷۸
۱۵۹	حفیظ‌الله زکی	حزب وحدت پاسخ‌گویی به مطالبات اجتماعی	هفته‌نامه وحدت، سال دهم، شماره ۳۵۳، ۳۰ سرطان ۱۳۷۹
۱۶۰	عبداللطیف نظری	شاخصه‌های نظام مردم‌سالاری در اندیشه شهید مزاری ^(ه)	کلکین، نشریه دانشجویان افغانی دانشگاه اصفهان، سال اول، شماره دوم و سوم، اسد ۱۳۸۳

۱۶۱	محمد قاسم اسدی	رهبر شهید ^(ره) و حاکمیت ملی	هفته‌نامه وحدت، سال نهم، شماره ۲۸۷، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۱۶۲	محمد نبی موحدی	شهید مزاری ^(ره) ، دوست یابی، دشمن ستیزی	هفته‌نامه وحدت، سال نهم، شماره ۲۸۷، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۱۶۳	محمد جواد صالحی	حکومت در اندیشه رهبر شهید ^(ره)	هفته‌نامه وحدت، سال نهم، شماره ۲۸۷، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۱۶۴	قربان‌علی اختری	مزاری ^(ره) ، شهید راه حق و استقلال وطن	هفته‌نامه وحدت، سال نهم، شماره ۲۸۷، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۱۶۵	محمد نوری	مزاری ^(ره) نام تاریخی که آستن خون و آگاهی است	هفته‌نامه وحدت، سال نهم، شماره ۲۸۷، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
ب) مقالات اجتماعی			
۱۶۷	استاد دانش (سخنرانی)	افکار شهید مزاری ^(ره) عدالت محور بود	سایت شفقنا افغانستان، af.shafaqna.com
۱۶۸	استاد دانش	منطق شهید مزاری منطق افغانستان بود	sarwardanesh.com
۱۶۹	محمد عارف محبی	مزاری ^(ره) ؛ عبور از خواب‌گردی اجتماعی	فصلنامه علمی، پژوهشی جامعه فردا، شماره ۳، زمستان ۱۳۸۵
۱۷۰	عبدالله هروی	شهید وحدت ملی، آدرسی برای تحقق عدالت اجتماعی	روزنامه افغانستان، یکشنبه، ۲۳ حوت dailyafghanistan.com

۱۷۱	اداره سایت	عدالت اجتماعی؛ محور اصلی اندیشه شهید مزاری ^(ره)	سایت حزب انسجام ملی افغانستان، ۱ سرطان ۱۳۹۵ ensijam.com
۱۷۲	جعفر مهدوی	شهید مزاری ^(ره) پرچم‌دار جنبش عدالت‌خواهی در افغانستان	وبلاگ بزم اندیشه bazmeandishah. blogfa.com
۱۷۳	روح‌الله روحانی	عدالت اجتماعی در اندیشه شهید مزاری ^(ره)	وبلاگ بزم اندیشه
۱۷۴	محمدجواد محسنی	اندیشه اجتماعی شهید مزاری ^(ره)	جامعه فردا، فصلنامه علمی، پژوهشی در حوزه جامعه، فرهنگ و سیاست، سال اول، شماره ۳، زمستان ۱۳۸۵
۱۷۵	حفیظ‌الله زکی	عدالت، آزادی و برابری (با تکیه به اندیشه‌های عدالت‌خواهانه رهبر شهید)	هفته‌نامه وحدت، شماره ۴۱۶، حوت ۱۳۸۱
۱۷۶	محمداسحاق فیاض	شهید مزاری ^(ره) ، وحدت ملی در سایه عدالت اجتماعی	مشارکت ملی، شماره ۲۷، حوت ۱۳۸۶
۱۷۷	خانم حبیبی	مزاری ^(ره) قربانی عدالت‌خواهی در افغانستان	وبسایت بابه مزاری
۱۷۸	محمدرضا ضیایی	مزاری ^(ره) ، نگاه جدید به مردم، فرهنگ و عدالت اجتماعی	وبسایت بابه مزاری
۱۷۹	حسین ورسی	قافله‌سالار عدالت‌خواهی	وبسایت بابه مزاری
۱۸۰	محمد میرزایی	مزاری ^(ره) منادی عدالت اجتماعی	dardidill.blogfa.com وبلاک درد دل

۱۸۱	عزیزالله علی زاده مالستانی	شهید مزاری ^(ره) و عدالت اجتماعی (سخنرانی)	سراج، سال پنجم، شماره ۱۵، زمستان ۱۳۷۷
۱۸۲	حیات الله بلاغی غزنوی	آرمان های استاد شهید مزاری ^(ره) تأمین عدالت اجتماعی و وحدت ملی (سخنرانی)	امروز ما، شماره ۵، جوزای ۱۳۷۴
۱۸۳	نصرالله نظری	تأملی بر اندیشه های اجتماعی شهید مزاری ^(ره)	فصلنامه تخصصی پگاه اندیشه، شماره ۱۰-۱۱
۱۸۴	روح الله روحانی	عدالت اجتماعی در اندیشه شهید مزاری ^(ره)	فصلنامه تخصصی پگاه اندیشه، شماره ۹، زمستان ۱۳۸۹
۱۸۵	جعفر مهدوی	شهید مزاری ^(ره) پرچم دار عدالت اجتماعی در افغانستان	فصلنامه تخصصی پگاه اندیشه، همان.
۱۸۶	محمد اسحاق فیاض	عدالت اجتماعی در نظریه گفتمانی شهید مزاری ^(ره)	مشارکت ملی، شماره ۲۵۴، ۲۸ حوت ۱۳۸۵
۱۸۷	گل زاده اخلاقی (عرفانی)	مزاری ^(ره) ، برابری و برادری	نشریه دانشجویان افغانستان، دانشگاه بین المللی قزوین، شماره ۹، زمستان ۱۳۹۳
۱۸۸	حسین صالحی مالستانی	یادی از منادی وحدت، شهید راه حق و عدالت شهید مزاری ^(ره)	هفته نامه حریم امام، شماره ۶۵، ۱۳۹۲
۱۸۹	علی رضا شریفی	باز بازخوانی عدالت در گفتمان شهید مزاری ^(ره)	سراج، سال ۱۵، شماره ۳۱ و ۳۲، پاییز و زمستان ۱۳۸۷

۱۹۰	محمد محسنی	گفتمان جنبش عدالت‌خواهی در افغانستان	عدالت، فصلنامه تخصصی انجمن علمی- پژوهشی علوم سیاسی، شماره اول و دوم، بهار و تابستان ۱۳۹۳
۱۹۱	حسین بیانی «راد»	بابه مزاری ^(ه) و جنبش عدالت‌خواهی هزاره‌ها	جمهوری سکوت
۱۹۲	نادرعلی بامیانی	عدالت‌خواهی، برابری و برادری در اندیشه شهید مزاری ^(ه)	مشارکت ملی، شماره ۳۹۴، حوت ۱۳۸۹
۱۹۳	اسدالله سعادت‌تی	چرا مزاری ^(ه) تا هنوز مظلوم است؟ نگاهی به برخورد رسانه‌ها با مزاری (قسمت دوم)	مشارکت ملی، شماره ۱۵۷، ۷ حمل ۱۳۸۵
۱۹۴	اسدالله سعادت‌تی	چرا مزاری ^(ه) تا هنوز مظلوم است؟ نگاهی به برخورد رسانه‌ها با مزاری (قسمت اول)	مشارکت ملی، شماره ۱۵۶، ۲۹ حوت ۱۳۸۵
۱۹۵	داکتر اکرم عثمان و داکتر ضیا صدرالاشرفی	مزاری ^(ه) و عدالت اجتماعی بنیاد اندیشه تأسیس ۱۳۹۴	وبلاگ میریزدان بخش؛ miryazdan. persianblog.ir
۱۹۶	حسین صالحی	مانیفیست تعلیم و تربیت در اندیشه و سیره شهید مزاری ^(ه)	سخن صبا، شماره ۷
۱۹۷		مزاری ^(ه) ، پلورالیزم، مانیفیست عدالت	وبسایت بابیه مزاری
ج) مقالاتی حقوقی			
۱۹۸	محمد عزیزی	حق و حرمت زن در افق اندیشه مزاری ^(ه)	مشارکت ملی، شماره ۳۹۳، ۱۸ حوت ۱۳۸۹
۱۹۹	عوض نبی‌زاده	شهید مزاری ^(ه) منادی برابری حقوق زنان در افغانستان	کانون توسعه و تعاون افغانستان www.afghanistan.fi

۲۰۰	نادرعلی بامیانی	حاکمیت قانون و قانون‌گذاری در اندیشه شهید مزاری ^(ه)	مشارکت ملی، شماره ۱۸، ۳۹۳، حوت ۱۳۸۹
۲۰۱	مهناز حیدری	مزاری ^(ه) و حقوق زن در افغانستان	کانون افغانستانی‌های فنلند، (afghansitan.fi)
۲۰۲	نبی قانع‌زاده	ارزش‌های دموکراسی و حقوق بشر در افکار شهید مزاری ^(ه)	جمهوری سکوت
۲۰۳	عباس رستگار	استاد مزاری ^(ه) و تلاش در جهت کسب حقوق شهروندی	وبلاگ درد دل، dardidill.blogfa.com
۲۰۴	اسدالله سعادت‌ی	شهید مزاری ^(ه) و حقوق شهروندی (این مقاله دارای چهار قسمت است)	هفته‌نامه مشارکت ملی، شماره ۳۰۸، ۳۱ حمل ۱۳۸۸
۲۰۵	سلمان نوری	حقوق و جایگاه زنان از دیدگاه شهید مزاری ^(ه)	سخن صبا، شماره ۱۵-۱۶
۲۰۶	محمد عزیزی	شهید مزاری ^(ه) و حقوق مردم	مشارکت ملی، شماره ۲۷، ۲۵۵، حوت ۱۳۸۶
(د) ادب و هنر			
۲۰۷	م. تاتاخانی	سوگ‌سروده‌های شهید مزاری ^(ه) از چشم روایت	مشارکت ملی، شماره ۱۶، ۴۴۰، حوت ۱۳۹۰
۲۰۸	مصطفی مظفری	راهیان دیار خورشید	مشارکت ملی، شماره ۳، ۵۳، حمل ۱۳۸۳
۲۰۹	موسی عارفی	مزاری ^(ه) پیام آشتی	مشارکت ملی، شماره ۳، ۵۳، حمل ۱۳۸۳
۲۱۰		او را چرا «بابه» می‌گفتند؟	مشارکت ملی، شماره ۳، ۵۳، حمل ۱۳۸۳
۲۱۱	محمد عزیزی	مزاری ^(ه) تهمتنی که تن به تیر بلا سپرد	مشارکت ملی، شماره ۳، ۵۳، حمل ۱۳۸۳

۲۱۲	ز. نظری	قصه بابا	هفته‌نامه وحدت، سال ۹، شماره ۲۸۷، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۲۱۳	ز. نظری	عروج سرخ	هفته‌نامه وحدت، سال ۹، شماره ۲۸۷، ۲۰ حوت ۱۳۷۷
۲۱۴	ذاکره طاهری	من و غم هجران تو	وبسایت بابه مزاری
۲۱۵	مدیریت وبسایت	سرش زکنگره چرخ پیر بالا بود	سایت استاد علی‌زاده مالستانی
۲۱۶	هاجر	بابه جان کجایی؟	هفته‌نامه وحدت، سال هشتم، شماره ۲۵۸، ۲۹ اسد ۱۳۷۷
۲۱۷	یوسف واعظی	استاد مزاری ^(ه) زنده در خاطره‌ها: شخصیت استثنایی و کم‌نظیر	سراج، سال اول، شماره‌های ۴ و ۳، زمستان ۱۳۷۴
۲۱۸	محمد ناطقی	خاطراتی از رهبر شهید استاد مزاری ^(ه) (در سال ۱۳۶۰) تأسیس ۱۳۹۴	سراج، سال اول، شماره‌های ۴ و ۳، زمستان ۱۳۷۴
۲۱۹	استاد مزاری	مصاحبه مطبوعاتی حجت‌الاسلام مزاری ^(ه)	پیام نصر، شماره ۴، ارگان نشراتی دانشجویان مسلمان افغانستان خارج از کشور، اسد ۱۳۶۴، قسمت اول
۲۲۰	استاد مزاری	گفت‌وگوی مطبوعاتی حجت‌الاسلام مزاری ^(ه) (قسمت آخر)	پیام نصر، شماره ۵، سنبله ۱۳۶۴

۳. ویژه‌نامه‌هایی در باره رهبر شهید^(ره)

هر ساله رهروان رهبر شهید در ایام سالگرد شهادت استاد مزاری، ماه‌ها جهت برگزاری مراسم، تلاش می‌کنند، تا مراسم بزرگداشت و نیکوداشت رهبر شهید را به بهترین وجه برگزار نمایند. مجموعه‌های فرهنگی و علمی در برگزاری مراسم مشارکت می‌کنند و اقدام به آماده‌سازی و چاپ ویژه‌نامه می‌نمایند و در روز مراسم در میان مردم توزیع و پخش می‌کنند. این‌گونه آثار با رویکرد مناسبتی و در ایام سالگرد شهادت رهبر شهید، منتشر می‌گردند.

ویژه‌نامه‌هایی که در سالیاد شهادت استاد مزاری منتشر شده‌اند، به دو دسته قابل تقسیم‌اند:

۱. ویژه‌نامه‌هایی که ارگان‌ها و نهادهای وابسته به حزب وحدت اسلامی افغانستان و سایر مراکز علمی، فرهنگی به نشر می‌رسانند.

۲. ویژه‌نامه‌هایی که از سوی نهادها و ستادهای مردمی برای سالگرد شهادت استاد مزاری^(ره) تهیه و تنظیم شده و در نهایت منتشر می‌گردند.

به‌طور کلی، محتوای هر ویژه‌نامه از مجموعه‌مقالات، گفت‌وگوها و مصاحبه‌ها، خاطرات و شعر، سامان یافته است.

شماره	تهیه‌کنندگان	عنوان اثر، مراکز و تاریخ نشر
۱. اولین ویژه‌نامه به مناسبت شهادت استاد عبدالعلی مزاری ^(ره) با عنوان «شهید مظلوم حجت‌الاسلام و المسلمین عبدالعلی مزاری ^(ره) اسوه شجاعت و پایداری» از سوی مرکز فرهنگی نویسندگان افغانستان- حزب وحدت اسلامی افغانستان، تهیه و تنظیم گردید و در سراج (نشریه مرکز نویسندگان افغانستان، فصلنامه‌ای تحقیقی در موضوعات اندیشه و معرفت، فرهنگ و ادب، تاریخ و جغرافیا و سیاست و اجتماعی)، سال اول، شماره دوم، ۱۳۷۳، منتشر شد. فهرست مهم‌ترین عناوین این ویژه‌نامه عبارت‌اند از		

۱	تحریریه	گذری بر زندگی استاد عبدالعلی مزاری ^(ره) ، دبیر کل شهید حزب وحدت اسلامی افغانستان
۲	حسین شفایی	فرازهایی از ابعاد شخصیت اخلاقی استاد شهید مزاری ^(ره)
۳	احمدعلی علی‌زاده	شاخصه‌های مهم تفکر سیاسی استاد شهید مزاری ^(ره)
۴	سید عبدالوهاب رحمانی	استاد شهید مزاری ^(ره) تجسم عینی رهبری انقلابی
۵	علی‌احمد راسخ	استاد شهید مزاری ^(ره) و ستم‌گری سیاست خارجی حزب وحدت اسلامی
۶	سرور دانش	استاد شهید مزاری ^(ره) و نهضت جهانی اسلام
۷	محمدامین احمدی	استاد شهید مزاری ^(ره) و مسأله ناسیونالیسم
۸	بصیراحمد دولت‌آبادی	استاد شهید مزاری ^(ره) و خدمات فرهنگی
۹	لیاقت‌علی امینی	نگرشی بر اندیشه استاد مزاری ^(ره)
۱۰	ناظر حسین زکی	فاجعه افشار و مقاومت استاد مزاری ^(ره)
۱۱	مصاحبه	با خانواده (مادر، خواهر و همسر) استاد شهید مزاری ^(ره)
۱۲	مصاحبه	با حجت‌الاسلام و المسلمین آقای استاد سرور دانش
۱۳	مصاحبه	با حجت‌الاسلام و المسلمین آقای سیدمحمد سجادی
۱۴	سخنرانی	مجموعه سخنرانی‌های استاد شهید مزاری ^(ره) رهبر حزب وحدت اسلامی افغانستان
۱۵	مجموعه شعر	باز دیشب تبری رفت به باغ گل سرخ (مجموعه‌ای در رثای پدر)
۱۶	در آئینه تصویر	عکس‌هایی از رهبر شهید ^(ره)
۱۷	سخنرانی استاد شهید مزاری	ره‌توشه
۱۸	آغاز سخن	غم فراق
۱۹	استاد شفق	تفکر و دیدگاه‌های استاد شهید ^(ره)

۲۰	حسین شفاعی	تبعض در جامعه
۲۱	بصیر احمد دولت آبادی	تفکر و عملکرد سیاسی استاد شهید ^(ه)
۲۲	تحریریه	نگاهی اجمالی به تحولات پس از شهادت
۲۳	تحریریه	زندگی نامه حجت الاسلام شهید ابراهیمی ^(ه)
۲۴	تحریریه	شعر
۲. یادواره اربعین شهید استاد عبدالعلی مزاری^(ه)، دبیر کل حزب وحدت اسلامی افغانستان؛ ضمیمه روزنامه جمهوری اسلامی، ۳۱ فرودین ۱۳۷۳. روزنامه جمهوری اسلامی به مناسبت چهلمین روز شهادت رهبر شهید، ویژه نامه ای را در ۸ صفحه با قطع A۳ منتشر کرد. در بخشی از سرمقاله این ویژه نامه آمده است: «چه چیزی باید باعث می شد تا توطئه این گروه افشا می شد. شاید هیچ چیزی به اندازه یک شهادت مظلومان نمی توانست ماهیت پلید و استکباری گروهک طالبان را نشان دهد. مزاری^(ه) آن شهید بزرگ و مظلومی بود که شهادتش در اسارت، چهره زشت و کریه طالبان را به سرعت نمایاند. شهادت مزاری^(ه) اگرچه خسارت بزرگی است؛ ولی آینده نشان خواهد داد که خون به ناحق ریخته، گریبان طالبان را خواهد گرفت و طالبان از این پس شانشی برای رشد و بقا ندارد. این یک گمان ساده نیست؛ بلکه دقیقاً بر عقیده و ایمان ما استوار است... مزاری^(ه) برای افغانستان فقط یک رزمنده نبود، او سمبل مقاومت و پیروزی در مقابل ارتش سرخ بود. او سمبل مقاومت مثال زدنی شیعه در مقابل مارکسیستی های جنایت کار بود. او سمبل مظلومیت مردم افغانستان بود. برای مزاری^(ه) بسیار ناچیز و حقیر بود که در بستر بمیرد. چیزی کم تر از لباس شهادت زینده او نبود. افتخار بر او که با لباس شهادت این دنیا را وداع گفت...» این ویژه نامه به صورت رنگی با طراحی از چهره رهبر شهید در صفحه اول و طراحی چهره شهدای همراه استاد شهید در صفحه آخر، حاوی مطالب و عناوین ذیل است:		
۲۵	شهادت در اسارت	
۲۶	در رثای پدر (شعر)	
۲۷	خاطره از آخرین ساعات حضور شهید مزاری ^(ه) در غرب کابل	
۲۸	مروری بر افکار و اندیشه های شهید مزاری ^(ه)	
۲۹	آخرین سخنرانی شهید مزاری ^(ه) خطاب به ملت افغانستان	
۳۰	استاد شهید مزاری ^(ه) و نهضت جهانی اسلام	

۳. یادمان اولین سالگرد شهادت مظلومانه دبیرکل فقید حزب وحدت اسلامی افغانستان استاد عبدالعلی مزاری؛ هفته‌نامه وحدت، شماره ۱۴۷، ۱۷ حوت ۱۳۷۴. فهرست مطالب به شرح زیر است که عبارت‌اند از:	
۳۱	مروری بر: زندگی‌نامه شهید راه حق و عدالت، دبیرکل فقید حزب وحدت اسلامی، حجت‌الاسلام و المسلمین استاد عبدالعلی مزاری ^(ه)
۳۲	علی مظفری
۳۳	محمدعلی رحیمی
۳۴	دپروز، امروز و فردا
۳۵	استاد مزاری ^(ه) مبارز راستین
۴. ویژه‌نامه شهید مزاری ^(ه) هاجر: ضمیمه هفته‌نامه وحدت (نشریه کمیسیون امور زنان حزب وحدت اسلامی افغانستان)، شماره ۶، ۲۹ حوت ۱۳۷۴. این گاهنامه به مناسبت اولین سالگرد شهادت رهبر شهید، ششمین شماره خود را ویژه شهادت آن شهید اختصاص داده است. این ویژه‌نامه در ۲۳ صفحه با عناوین و مطالب ذیل تنظیم شده است:	
۳۴	رهبر شهید، سمبل وحدت ملی.
۳۵	پیام استاد خلیلی به مناسبت نخستین سالگرد شهادت پرچمدار سنگرهای عدالت، رهبر شهید استاد مزاری ^(ه) و فاجعه غرب کابل
۳۶	پیام استاد محقق به مناسبت اولین سالگرد شهادت رهبر شهید ^(ه)
۳۷	سخنرانی استاد بلاغی در پیشاور
۳۸	مزاری فریاد فراموش‌شدگان
۳۹	بوسه گاه آفتاب
۴۰	رهبر شهید ^(ه) از زاویه دید شخصیت‌ها
۴۱	زندگی‌نامه رهبر شهید استاد مزاری ^(ه)
۴۲	فریاد هاجران زمان
۴۳	پژواک احساس (شعر)
۴۴	طلوع و غروب آفتاب و...
۴۵	گزارش‌هایی از اولین سالگرد شهادت رهبر شهید ^(ه) در مزار، بامیان، میدان‌شهر، تهران و قم
۵. ویژه‌نامه پنجمین سال شهادت رهبر شهید، هفته‌نامه وحدت، سال دهم، شماره ۳۳۷، ۱۹ حوت ۱۳۷۸، منتشر گردید و عناوین مطالب و مقالات این ویژه‌نامه عبارت‌اند از:	

۴۶	بلاغی غزنوی	از نظر شهید مزاری ^(ره) وحدت ملی در سایه عدالت اجتماعی امکان‌پذیر است
۴۷	حفیظ‌الله زکی	مقاومت غرب کابل، نماد تعهد و عقلانیت سیاسی هزاره‌ها
۴۸	مصاحبه با استاد حکیمی	تعهد، درایت، قاطعیت و ساده‌زیستی، ویژگی شهید مزاری ^(ره) بود
۴۹	تحریریه هفته‌نامه	رهبر شهید ^(ره) از نظر شخصیت‌ها
۵۰	مصاحبه با استاد رفیعی	شهید مزاری ^(ره) عدالت اجتماعی را برای همه می‌خواست
۵۱		از مزار بگویم یا از مزاری ^(ره)
۵۲	علی امیری	طرح حرم
۵۳	اسماعیل حکیمی	خودباوری، ارمغان رهبر شهید ^(ره)
۵۴		ترا اندر بلور قلب‌های با صفا جویم
۵۵	محمد مزاری	کدوی پایگاه
۵۶		می‌گذاشتی مانند بقیه می‌رفتند
۵۷	عبداللطیف نظری	وقتی تو رفتی
۵۸	عبداللطیف نظری	ماتم مهتاب
۵۹	ح. انوری	سبزتر از بهار
۶۰	مجموعه شعر از شعرا	بعد از تو ترس دارم آواز ما نماند
۶۱	محمدجواد صالحی	نظام سیاسی در اندیشه رهبر شهید
۶۲	بصیراحمد دولت‌آبادی	زمان‌شمار وقایع مهم از زندگی رهبر شهید ^(ره)
۶۳	عارفی غزنوی	پیکر رهبر شهید ^(ره) از غزنه تا مزار
۶. ویژه‌نامه پنجمین سال شهادت رهبر شهید، هفته‌نامه وحدت، سال دهم، شماره ۳۳۸، حوت ۱۳۷۸ منتشر گردید و حاوی عناوین و مطالب ذیل است که عبارت‌اند از:		
۶۴	مزاری ^(ره) ؛ هم‌چنان زنده در دل‌ها	
۶۵	حکمت‌یار	رهبری که از متن مردم برخیزد، مرگ و زندگی‌اش در کنار مردم خواهد بود

۶۶	شفق	ملتی زنده است که قهرمان خود را نشکند
۶۷	تجلیل از پنجمین سالگرد شهادت رهبر شهید ^(ره) در مشهد مقدس	
۶۸	گزارشی از برگزاری میزگرد تبیین اندیشه سیاسی رهبر شهید استاد عبدالعلی مزاری ^(ره)	
۶۹	مراسم تجلیل از پنجمین سالگرد شهادت رهبر شهید ^(ره) در تهران	
۷۰	سیدحمیدالله جعفری	رهبر شهید ^(ره) و شعار قومیت‌ها
۷. ویژه‌نامه نهمین سالگرد شهادت رهبر شهید، از سوی مرکز نویسندگان در فصلنامه سراج، شماره ۲۰، سال یازدهم، بهار ۱۳۸۳، منتشر شده است. این ویژه‌نامه دارای چهار بخشی اصلی است که عبارت است از:		
بخش اول: شهید مزاری ^(ره) از نگاه اندیشمندان		
۷۲	محمدجواد صالحی	شهید مزاری ^(ره) و تحول فرهنگ سیاسی
۷۳	محمدامین احمدی	تابوهای عالم سیاست
۷۴	غلامسخی حلیمی	ملت‌سازی در اندیشه مزاری ^(ره)
۷۵	عباس بصیر	خط سیاسی مزاری ^(ره)
۷۶	محمدیحیی وقار	ماهیت رهبری شهید مزاری ^(ره)
بخش دوم: جامعه هزاره و رهبری شهید مزاری ^(ره)		
۷۷	تحریریه	بنیادهای نابرابری اجتماعی در افغانستان
۷۸	اسدالله احمدی	مزاری ^(ره) و خودبازایی اجتماعی
۷۹	امان مطهری	جریان عدالت‌خواهی؛ پروسه ناتمام
۸۰	هادی اکبری	جامعه هزاره؛ رهبر شهید مزاری ^(ره) ، بحران رهبری و فروپاشی
بخش سوم: اندیشه		
۸۱	محمدعلی جويا	افغانستان، دموکراسی و حدیث حیرت
۸۲	ناظر حسین زکی	نگاهی به دوران پس از طالبان
۸۳	یارمحمد باقری	علل ناکارآمدی دولت انتقالی افغانستان

۸۴	بصیر احمد دولت آبادی	ملا فیض محمد کاتب هزاره ^(ه)
۸۵	مصطفی محمدی	شهید مزاری ^(ه) از شهید بلخی می گوید
بخش چهارم: پژواک احساس		
۸۶	ذاکره طاهری	من و غم هجران تو
۸۷	زینب مزاری	دکلمه
۸۸	سلمانعلی زکی	شعر: کوره راه
۸۹	بشیر رحیمی	تعویذ
۸. ویژه نامه شهید مزاری ^(ه) ؛ جبل الله، شماره ۱۳۶، ثور ۱۳۷۷. مجله جبل الله، ویژه نامه ای را به یادکرد رهبر شهید ^(ه) اختصاص داده است. این ویژه نامه در ۴۳ صفحه با یک مقاله و عناوین و موضوعات زیر تهیه و تنظیم شده است:		
۹۰	رهبر شهید بابۀ مزاری ^(ه) و فعالیت های فرهنگی در افغانستان	
۹۱	سخنرانی رهبر شهید بابۀ مزاری ^(ه)	
۹۲	دری به خانه خورشید (شعر)	
۹۳	خون شهید	
۹۴	پیام دبیر کل محترم حزب وحدت اسلامی، استاد خلیلی به مناسبت سومین سالگرد شهادت رهبر شهید ^(ه) .	
۹۵	رهبر شهید ^(ه) ، تجسم عینی ارزش ها	
۹۶	شهید مزاری ^(ه) در کلام و خاطرات دیگران	
۹۷	خاطرات یک سفر	
۹۸	میلاد سرخ	
۹۹	کیوتران	
۹. ویژه نامه تصویری شهید مزاری ^(ه) ؛ جبل الله، شماره ۱۲۹، ثور ۱۳۷۵. این شماره از مجله جبل الله هم به چاپ آلبوم عکس رهبر شهید ^(ه) اختصاص پیدا کرده است که در ۳۹ صفحه و با ۷۴ قطعه عکس منتشر شده است. این عکس ها دارای کیفیت بهتر از آلبوم های قبلی است و با قطع بزرگ تر از عکس های آلبوم های شماره های قبل و همه آن ها به صورت رنگی چاپ شده است.		

۱۰. دومین ویژه‌نامه سالگرد بابه مزاری^(۷)؛ در گلبانگ (ویژه هنر و ادبیات انقلاب اسلامی افغانستان)، شماره پنجم، سال اول، ۳۰ حوت ۱۳۷۵. نشریه ادبی - هنری گلبانگ که ضمیمه هفته‌نامه وحدت است، به مناسبت دومین سالگرد شهادت رهبر شهید^(۸)، ویژه‌نامه‌ای برای تحلیل از شخصیت ایشان منتشر شده است. در این شماره، مطالب متنوع ادبی در سوگ آن مراد و الهام‌بخش هنرمندان و ادیبان و فرهنگیان در مورد رهبر شهید از جمله مطالب این ویژه‌نامه است. این اثر در صفحه با عکس بزرگی از رهبر شهید در صفحه اول، سرمقاله با عنوان «نماد فرهنگ مقاومت» خود چنین می‌نویسد: «اگرچه بسیاری بر این باورند که استاد شهید یک سیاست‌مدار بود؛ اما با نگاهی دقیق به فعالیت‌های او به این نتیجه می‌رسیم که استاد قبل از این که سیاست‌مدار باشد، مرد اندیشه و فرهنگ بود... نکته دیگری که قابل تعمق است، شکل‌گیری جریان فکری - فرهنگی، ادبی و هنری جدیدی است که بعد از شهادت چنان که چاپ دو مجموعه شعر تحت عنوان «تبر و باغ گل سرخ» نمادی از این واقعیت است که ادبیات مقاومت با خون سرخ شهید مزاری^(۹) رنگین شده، شکل گرفته و به سرعت رو به نقطه اوج در حرکت است...»

۱۱. ویژه‌نامه عکس‌های رهبر شهید؛ حبل‌الله، شماره ۱۲۳، اسد ۱۳۷۴. مجله حبل‌الله که یکی از یادگارهای فرهنگی و از باقیات و صالحات رهبر شهید^(۱۰) و از قدیمی‌ترین نشریات مجاهدین افغانستانی است، این شماره را به چاپ آلبوم عکسی از آن رهبر شهید^(۱۱) اختصاص داده است. در این آلبوم، عکس‌هایی از رهبر شهید^(۱۲) بر اساس سال حیات آن شهید تنظیم شده و دربرگیرنده سال‌های ۱۳۵۵ تا سال ۱۳۷۳ است. این عکس‌ها عموماً شامل موضوعاتی؛ از قبیل فعالیت‌های فرهنگی، سیاسی و مبارزات و جهاد و نیز تشییع پیکر رهبر شهید^(۱۳) و هم‌چنین مراسم عزاداری مردم در شهادت آن بزرگ‌مرد را در برمی‌گیرد که در ۲۳ صفحه گنجانیده شده است. گفتنی است که عکس‌های این مجموعه، به جز چهار صفحه آن، بقیه به‌صورت سیاه و سفید و با کیفیت نازلی چاپ شده است.

۱۲. ویژه‌نامه عکس‌های رهبر شهید^(۱۴)، حبل‌الله، شماره ۱۲۷، حوت ۱۳۷۴. این شماره به چاپ آلبوم عکس از رهبر شهید^(۱۵) اختصاص پیدا کرده است که شامل دوصد قطعه می‌گردد. دوره‌های مختلفی از زندگی سیاسی آن شهید جاوید را به تصویر می‌کشد. عکس‌های آن مجموعه با کیفیت چاپی پایین و به‌صورت سیاه و سفید منتشره است.

۱۳. سوگنامه ذوالفقار (ویژه اولین سالگرد شهادت بابۀ مزاری^(ره))؛ بنیاد فرهنگی کاتب، مشهد، ۱۳۷۴.

بنیاد فرهنگی کاتب در اولین سالگرد شهادت رهبر شهید^(ره)، یادمانی را برای گرامی داشت آن شهید تهیه و تنظیم نموده است. سوگنامه ذوالفقار در ۹۰ صفحه با قطع رحلی و با تیراژ محدود و به صورت زیراکسی در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است. از ویژگی‌های ممتاز این یادمان، صفحه‌آرایی زیبا و مطالب متنوع و سنگین است. مطالب یادنامه در پنج بخش مقدمه، مصاحبه، مقاله (در دو بخش) شعر و گزارش تنظیم و ترتیب شده است.

صفحه اول یادنامه با این عناوین تزئین شده است:

۱۰۰	منشور مقاومت، زندگی‌نامه، سخنرانی استاد شهید ^(ره)
۱۰۱	هزاره‌ها و خودیابی ملی
۱۰۲	شهید مزاری ^(ره) و سمت‌گیری سیاست خارجی
۱۰۳	دیروز، امروز، فردا
۱۰۴	سروده‌ها
۱۰۵	آخرین حربۀ دشمن
۱۰۶	سر عظمت استاد شهید ^(ره)
۱۰۷	استاد مزاری ^(ره) ، مبارز راستین
۱۰۸	گزارش

۱۴. ویژه‌یادنامه شهید مزاری^(ره) رسا؛ نشریۀ انجمن طلاب حزب وحدت اسلامی افغانستان، سال دوم، شماره ۷، حوت ۱۳۷۴، به مناسبت اولین سالگرد شهادت رهبر شهید، شماره هفتم خود را به یادنامه شهید مزاری^(ره)، اختصاص داده است. در بخشی از سرمقاله این یادنامه چنین می‌خوانیم: «رهبر شهید متعلق به یک ملت و دستۀ خاص سیاسی - مذهبی نبود. او در قدم اول متعلق به همه جهان اسلام و در قدم دوم متعلق به ملت مسلمان افغانستان بود... گسترۀ وجودی و وسعت شخصیت الهی رهبر شهید^(ره) مرزهای قومی، گروهی، لسانی و جغرافیایی را درهم شکسته و به مثابه یک رهبر ملی در افق خون‌رنگ وطن قامت کشیده بود. وحدت ملی، حفظ تمامیت ارضی و استقلال وطن در سرلوحۀ آرمان رهبر شهید^(ره) قرار داشت و این همه را در سایه ایجاد یک حکومت اسلامی دارای قاعدۀ وسیع و مبتنی بر عدالت اجتماعی، قابل تأمین می‌دانست...». مطالب و موضوعاتی که در این ویژه‌نامه گنجانیده، در ۴۶ صفحه و با این عناوین آمده‌اند:

۱۰۹	یاد رهبر	
۱۱۰	پیام استاد خلیلی به مناسبت نخستین سالگرد شهادت پرچم‌دار سنگرهای عدالت، رهبر شهید مزاری ^(ه)	
۱۱۱	نگاهی به اندیشه سیاسی رهبر شهید ^(ه)	
۱۱۲	خط رهبر، راه ملت	
۱۱۳	تجلی‌کده زخم (شعر)	
۱۱۴	کارنامه حزب وحدت اسلامی پس از رهبر شهید ^(ه)	
۱۱۵	رهبر شهید ^(ه) در آینه کلام شخصیت‌ها	
۱۱۶	پیام حجت‌الاسلام و المسلمین استاد محقق به مناسبت اولین سالگرد شهادت رهبر شهید ^(ه)	
۱۵. یادواره دومین سال‌گشت شهادت رهبر فقید شهید مزاری و یارانش. این ویژه‌نامه را کمیسیون فرهنگی حزب وحدت اسلامی افغانستان در هفته‌نامه وحدت، شماره ۱۹۶، سال هفتم، ۲۳ حوت ۱۳۷۵ به نشر رسانده است که حاوی مباحث ذیل است که عبارت‌ند از:		
۱۱۷	رمضان‌علی محقق افشار	ویژگی‌های شخصیت شهید مزاری ^(ه)
۱۱۸	غلام‌سخی حلیمی بلخابی	شهید مزاری ^(ه) ؛ دفاع از حقوق ملیت‌ها تأسیس ۱۳۹۴
۱۱۹	تحریریه	شهید مزاری ^(ه) در آینه اندیشه‌ها و خاطره‌ها
۱۲۰	نجیبی	مزاری ^(ه) ؛ زندگی برای مردم
۱۲۱	سلطان حیدری	خط خون و عدالت
۱۶. خورشید بی‌غروب (ویژه هیجدهمین سالگرد شهادت بابه مزاری ^(ه))؛ روزنامه سروش ملت (نشریه حزب ملت افغانستان)، سال پنجم، شماره ۶۷۸، ۱۸ حوت ۱۳۹۱.		
۱۲۲	علی‌زاده مالستانی	آنچه خوبان همه دارند، تو تنها داری
۱۲۳	سیدآصف حسینی	مزاری ^(ه) ، مردی ایستاده بر درگاه تاریخ
۱۲۴	حسین شریفی	تحمل و مدارا از منظر رهبر شهید بابه مزاری ^(ه)

۱۷. ویژه‌نامه رهبر شهید^(ه) در شماره پنجم فصلنامه علمی، فرهنگی و اجتماعی سخن صبا، زمستان ۱۳۹۰، در بنیاد علمی- فرهنگی صبا منتشر گردید. این ویژه‌نامه حاوی زندگی‌نامه، مقالات، شعر و ادب، سخنرانی، گفت‌وگو و مصاحبه‌هایی با دوستان رهبر شهید و رهبر شهید^(ه) به روایت تصاویر و... را در برمی‌گیرد. این ویژه‌نامه دارای هفت بخش اساسی است که عبارت‌اند از: سخن نخست، زندگی‌نامه، مقالات، شهید مزاری^(ه) در آیین رسانه‌ها و فضای مجازی، شهید مزاری^(ه) در آیین شعر و ادب، سخنرانی، مصاحبه‌ها و دیدگاه‌ها و رهبر شهید^(ه) به روایت تصاویر.

الف) سخن نخست / سردبیر

ب) زندگی‌نامه

زندگی‌نامه رهبر شهید عبدالعلی مزاری ^(ه)	۱۲۵
زندگی‌نامه یاران رهبر شهید ^(ه) : ابوذر، ابراهیمی، اخلاصی، علوی، لومانی و ترکمنی	۱۲۶

ج) مقالات

بازتاب اندیشه‌های شهید مزاری ^(ه) در اجلاس بن	رمضان اکبری	۱۲۷
شهدی مزاری ^(ه) و عدالت اجتماعی	ناصرعلی رحمانی	۱۲۸
شهید مزاری ^(ه) و ایجاد خودباوری	عبدالعزیز صادقی	۱۲۹
ویژگی‌های شخصیتی رهبر شهید ^(ه)	سلمان نوری	۱۳۰
شهید مزاری ^(ه) و نظام سیاسی مطلوب	نجیب‌الله حکیمی	۱۳۱
شهید مزاری ^(ه) و حقوق اقلیت‌ها در افغانستان	محمدعوض اعتمادی	۱۳۲
مؤلفه‌های ملت‌سازی در اندیشه شهید مزاری ^(ه)	حسین صالحی	۱۳۳
کرامت انسانی در اندیشه شهید مزاری ^(ه)	عبدالحکیم عادل	۱۳۴
شهید مزاری ^(ه) در نگاه شخصیت‌ها و اندیشمندان	محمدابراهیم شفق	۱۳۵

د) شهید مزاری^(ه) در آیین رسانه‌ها و فضای مجازی

بازخوانی اندیشه شهید مزاری ^(ه) در رسانه‌ها	خالق‌داد ناصری	۱۳۶
بازتاب شخصیت رهبر شهید ^(ه) در فضای مجازی اینترنت	روح‌الله فرهنگ	۱۳۷

ه) شهید مزاری^(ه) در آیین شعر و ادب

اندیشه‌های شهید مزاری ^(ه) در آیین شعر فارسی	سلمانعلی زکی	۱۳۸
--	--------------	-----

۱۳۹	شعرا	اشعاری در وصف استاد شهید مزاری ^(د)
(و) سخنرانی، مصاحبه‌ها و دیدگاه‌ها		
۱۴۰	سخنرانی	استاد محمدکریم خلیلی، معاون ریاست جمهوری
۱۴۱	گفت‌وگو	یادگار رهبر شهید زینب مزاری ^(د)
۱۴۲	مصاحبه	استاد محمد محقق، رئیس کمیسیون عدلی و قضایی پارلمان
۱۴۳	مصاحبه	آیت‌الله صادقی پروانی، عضو مجلس سنای افغانستان
۱۴۴	مصاحبه	حجت‌الاسلام والمسلمین الحاج استاد برهانی
۱۴۵	محمدابراهیم شفق	شهید مزاری ^(د) در نگاه شخصیت‌ها و اندیشمندان
(ز) رهبر شهید ^(د) به روایت تصاویر		
۱۸. ویژه‌نامه «ستاره درخشان»؛ شاهد یاران، ویژه‌نامه‌ای را با عنوان «ستاره درخشان» در باره رهبر شهید ^(د) ، شیعیان افغانستان و بنیان‌گذار جنبش عدالت‌خواهی در این کشور، استاد شهید عبدالعلی مزاری ^(د) نشر کرده است. این ویژه‌نامه در واقع یک ماهنامه فرهنگی - تاریخی به نام «شاهد یاران» است که از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران جمهوری اسلامی ایران نشر می‌شود. هر شماره این ماهنامه اختصاص به یکی از چهره‌های مقاومت اسلامی دارد که از مهم‌ترین شماره ۵۹ آن، در مهرماه (میزان) ۱۳۸۹ به نام شهید مزاری ^(د) زینت یافته است. لیست مطالب مندرج در این ویژه‌نامه به قرار ذیل است که عبارت‌اند از:		
دیباچه		
۱۴۶	اجازه‌نامه امام خمینی ^(د) به شهید مزاری ^(د)	
۱۴۷	انتقاد شدیدالحن امام خمینی ^(د) به دخالت شوروی در امور داخلی ایران و افغانستان	
۱۴۸	بیانات مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پی ترور شهید عبدالعلی مزاری ^(د) توسط گروهک طالبان	
۱۴۹	پیام آیت‌الله العظمی قربان‌علی محقق کابلی در ارتباط با شهادت مظلومانه دبیر کل حزب وحدت اسلامی	

۱۵۰	اطلاعیه تسلیت جامعه مدرسین حوزه علمیه قم به مناسبت شهادت حجت الاسلام و المسلمین عبدالعلی مزاری ^(ه)
۱۵۱	حمایت مستمر بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران از مبارزات مردم افغانستان
۱۵۲	زندگی نامه شهید حجت الاسلام و المسلمین عبدالعلی مزاری ^(ه)
۱۵۳	گزارش تاریخی شهید محمد منتظری به محضر امام خمینی ^(ه) در باره اوضاع افغانستان
۱۵۴	ارزیابی اوضاع جاری افغانستان در گفت و گو با حجت الاسلام و المسلمین شیخ حسین ابراهیمی، نایب رئیس کمیسیون امنیت ملی مجلس شورای اسلامی
۱۵۵	گفت و گوی منتشر نشده شهید عبدالعلی مزاری ^(ه)
۱۵۶	بررسی زندگی مظلومانه شهید مزاری ^(ه) در گفت و گوی اختصاصی شاهد یاران با حجت الاسلام و المسلمین شیخ یوسف واعظی شهرستانی، مشاور دینی رئیس جمهور افغانستان
۱۵۷	گفت و گوی شاهد یاران با محمد کریم خلیلی، معاون رئیس جمهوری افغانستان
۱۵۸	گفت و گوی اختصاصی شاهد یاران با شفق بهسودی، عضو ارشد شورای مرکزی حزب وحدت اسلامی
۱۵۹	نگاهی به مبانی اصولی شهید مزاری ^(ه) در گفت و گوی شاهد یاران با حجت الاسلام و المسلمین شیخ عابدین احمدی از شاگردان شهید
۱۶۰	بازیابی هویت شیعیان افغانستان در گفت و گو با حجت الاسلام و المسلمین شیخ حیدر جعفری، از روحانیون مبارز افغانستان
۱۶۱	نگاهی به روابط ایران و افغانستان در گفت و گو با محمدرضا اسماعیلی، رئیس مرکز انجمن دوستی ایران و افغانستان
۱۶۲	گفت و گوی شاهد یاران با زینب مزاری، یگانه فرزند شهید عبدالعلی مزاری ^(ه)
۱۶۳	محمدعلی بهسودی
۱۶۴	دیدگاه تعدادی از شخصیت های ایرانی و افغانی در باره زنده یاد شهید عبدالعلی مزاری ^(ه)

۱۶۵	نعمت‌الله صادقی	نقد و بررسی عملکرد دولت انتقالی و احزاب سیاسی افغانستان
۱۶۶	حسن خامه‌یار	مروری بر روابط ایران و افغانستان در نیم‌قرن گذشته...
۱۶۷		فرازهایی از سخنان شهید مزاری ^(ه) در مناسبت‌های مختلف
۱۶۸	سید نورالدین بلخی	نگاهی به روند تکاملی حزب وحدت اسلامی افغانستان
۱۶۹	گفت‌وگو	بازنگری مبانی فکری شهید مزاری ^(ه) در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام و المسلمین شیخ احمد علی‌زاده، مسؤول مرکز فرهنگی اجتماعی سراج
شعر		
۱۹. ویژه‌نامه یاد یار مهربان^(۸). این ویژه‌نامه را در سال ۱۳۹۰، ستاد مردمی بزرگداشت رهبر شهید باب‌ه مزاری^(ه) در اصفهان (یاد یار مهربان) منتشر کرد. این ویژه‌نامه به مناسبت بیستمین سالگرد شهادت رهبر شهید باب‌ه مزاری^(ه) تهیه گردید با عنوان «مزاری^(ه) که بود، چه کرد و میراث او چیست؟»، به قلم استاد احمدعلی علی‌زاده و استاد محمدجواد اصغری، گلبانگ عدالت یاد یار مهربان (golbangeadalat.com)		
۲۰. ویژه‌نامه شهید عبدالعلی مزاری (دیپاچه، زندگی‌نامه شهید مزاری^(ه)، فرازهایی از سخنان شهید، گفت‌وگوی منتشر نشده، پیام آیت‌الله محقق کابلی و گفت‌وگو با محمدکریم خلیلی. بانگ هندوکش پایگاه مجازی دانشجویان افغانستانی (www.afgh.ir) تأسیس ۱۳۹۴		
۲۱. ویژه‌نامه خورشید عدالت؛ به مناسبت بیست و یکمین سالگرد شهادت بنیان‌گذار جنبش عدالت‌خواهی، رهبر شهید استاد عبدالعلی^(ه) از سوی جنبش عدالت‌خواهی افغانستان، در سال ۱۳۹۵ منتشر شده است. این ویژه‌نامه شامل پنج بخش اساسی است که عبارت‌اند از: سرمقاله، مقالات سیاسی، مقالات اجتماعی، مقالات حقوقی و ادب و هنر را در برمی‌گیرد. فهرست مطالب به شرح ذیل است:		
(الف) سرمقاله: شهید مزاری ^(ه) ، پاسخ ضرورت دیروز، نیاز امروز و فردا		
۱۷۰	سلمانعلی زکی	مدال‌های شانه من بر اساس زندگی‌نامه رهبر شهید باب‌ه مزاری ^(ه)
۱۷۱	احمدبخش اخلاصی	زندگی‌نامه یاران رهبر شهید ^(ه)
(ب) مقالات سیاسی		

۱۷۲	محمدجواد محسنی	مبانی قرآنی مبارزات ظلم‌ستیزانه شهید مزاری ^(ره)
۱۷۳	عبدالعظیم برهانی بامیانی	نقش و جایگاه مردم در اندیشه سیاسی رهبر شهید ^(ره)
۱۷۴	محمد مهدی صادقی	سیر تحول جنبش عدالت‌خواهی افغانستان
۱۷۵	غلام عباس فیاض	نگاهی به شخصیت سیاسی - دینی شهید مزاری ^(ره)
۱۷۶	علی دوست سبجانی	اصول جنبش عدالت‌خواهی در افغانستان
۱۷۷	حسین صالحی مالستانی	بازخوانی سه نکته در آخرین سخنرانی تاریخی شهید مزاری ^(ره)
۱۷۸	مهدی صالحی	عدالت‌طلبی رهبر شهید مزاری ^(ره)
۱۷۹	محمد هاشم رضایی	شهید مزاری ^(ره) و رهبری سیاسی عادلانه
۱۸۰	قربان‌علی احسانی (رحیمی)	زمینه‌های گفتمان عدالت‌خواهی در دوران عبدالرحمن
۱۸۱	یوسف عارفی	مزاری ^(ره) ، نمونه و نماد خوبی‌ها در ذهن انسان هزاره
۱۸۲	محمد علی جوادی	شهید مزاری ^(ره) ، روایتی تازه از رنج دیرین
۱۸۳	حبیب‌الله فهیمی شهرستانی	زندگی و مرگ مردان بزرگ
۱۸۴	علی احمد امیری	دین‌مداری شهید مزاری ^(ره)
۱۸۵	لیلا صادقی	نقش زنان در مقاومت عدالت‌خواهانه غرب کابل
۱۸۶	انارگل انصاری	جایگاه زنان در اندیشه شهید مزاری ^(ره)
۱۸۷	خالق‌داد ناصری	نقش رسانه‌های تصویری در انتقال اندیشه شهید مزاری ^(ره)
۱۸۸	محمد هاشم مسعودی	عدالت در آموزه‌های دینی و اندیشه شهید مزاری ^(ره)
۱۸۹	عمران حلیمی	شهید مزاری ^(ره) ، تجلی عینی روح علوی
۱۹۰	محمد حسین صفرزاده سمنگانی	مزاری ^(ره) راست‌قامت جاودانه تاریخ
۱۹۱	محمد آصف سحر	جایگاه زن در اندیشه شهید مزاری ^(ره)

ج) مقالات حقوقی		
۱۹۲	محمدعارف احمدی	ماهیت کیفری جنایت کندپشت
۱۹۳	محمدعوض اعتمادی	حقوق بشردوستانهٔ بین‌المللی و نقض آن در جنگ‌های تحمیلی علیه جریان عدالت‌خواهی در غرب کابل
۱۹۴	محمدعوض اعتمادی	بررسی حقوقی دفاع مشروع با تأکید بر مقاومت غرب کابل
۱۹۵	سلمان نوری	حقوق اجتماعی زنان از دیدگاه شهید مزاری ^(ه)
د) ادب و هنر		
۱۹۶	شعرا	اشعاری در وصف شهید مزاری ^(ه)
۱۹۷	یوسف عارفی	خوش به حالت بابه
۱۹۸	یوسف عارفی	شهید مزاری ^(ه) در آیینۀ خاطرات (خاطره‌ای از استاد بلاغی غزنوی، رانندهٔ شهید مزاری ^(ه) ، قوماندان و همراهان شهید و...)
۲۲. ویژه‌نامهٔ زنده‌تر از تو کسی نیست، به کوشش حمزه واعظی گردآوری شده است و از سوی کمیسیون فرهنگی حزب وحدت اسلامی افغانستان، مرکز فرهنگی نویسندگان افغانستان، در سال ۱۳۷۸، چاپ و منتشر شده است. در مقدمهٔ این ویژه‌نامه چنین آمده است: «مرگ او، فریادی برای بیداری زمان بود و حضورش در نفس‌های هر آزاده‌مردی، پژواک یک الهام را در لحظه‌های عاشورایی بر نیمه‌های پنهان زمین برتاباند. او فرزند فریادهای فسیل‌شدهٔ دیروز بود که گشایش پنجرهٔ عزت و سربلندی امروز را برای نسل ملتهب و منتظر فردا نوید داد. مهری بود بر جاودانگی آرمان‌ها که نخستین تجربهٔ رهبری سیاسی را با هدف انسانی‌کردن سیاست بر کتاب نگشودهٔ قومی و سرپوش‌شده ثبت کرد». فهرست مطالب و عناوین در این ویژه‌نامه به شرح ذیل است: تراوش روشن (مقالات)، آیینیه‌های آیینگی (خاطرات)، مویه‌های سرخ (شعر و ادب)، انعکاس‌های فصیح (... در رسانه‌ها)، ستارهٔ دنباله‌دار (از سرخ جامگان همراه)، صبح در پنجره‌ها (شهید مزاری^(ه) از منظر اندیشه‌ها) و عطر گل سرخ (معرفی کتب و نشریات)		
الف) تراوش‌های روشن (مقالات)		
۱۹۸	مصاحبه با رهبر شهید	جامعهٔ شیعیان و خواسته‌های اساسی

۱۹۹	محمد امین احمدی	تابوهای عالم سیاست
۲۰۰	سید ابوطالب مظفری	شهید مزاری، مهری بر جاودانگی آرمان
۲۰۱	نعمت الله صادقی	پرچمدار وحدت ملی
۲۰۲	شفق بهسودی	رهبر؛ تجسم دردها و آرمان‌ها
۲۰۳	علی امیری	رهبر شهید و طرح انسانی کردن سیاست
۲۰۴	حفیظ الله زکی	حقوق شهروندی در اندیشه رهبر شهید
۲۰۵	عبدالرحمن عالمی پویا	پیشوایی برای بنیان‌گذار یک تاریخ
۲۰۶	محمد اسحاق عارفی	رهبر شهید و طرح احیای هویت
۲۰۷	محمد عارف محبی	آیینۀ اقتدار و جاودانگی
۲۰۸	محمد آصف عطایی	رهبر شهید و طرح تشکیل امت واحده اسلامی
۲۰۹	حمزه واعظی	رهبر شهید و تغییر ساختارهای ذهنی جامعه هزاره
۲۱۰	استاد محمد کریم خلیلی	راه استاد مزاری، راه عزت و سربلندی است
(ب) آیین‌های آیینگی (خاطرات)		
۲۱۱	بصیر احمد دولت آبادی	گفتنی‌های ناگفته از گفتار و رفتار رهبر شهید
۲۱۳	قاسم علی رحمانی	سال‌های سبزی‌نگی
۲۱۴	یوسف واعظی	دقت در مصرف بیت‌المال
۲۱۵	محمد بشیر رحیمی	مناظره
۲۱۶	مسیح ارزگانی	لحظه‌های عاشورایی
۲۱۷	محمد علی نجیبی	بغض‌ها، رنگ‌ها و پرچم‌ها
۲۱۸	سید میرزا حسین بلخی	خبر چون پتکی بود

۲۱۹	سیدحسین موحد بلخی	زندگی علی وار
۲۲۰	نادرعلی مهدوی	کمین؛ مطالعه زیر آتش
۲۲۱	حاج غلام‌حیدر کاظمی	ماجرای یک تراکتور
۲۲۲		کفش‌های پلاستیکی
۲۲۳	رضی نعیمی	سه پلک تماشا(سه خاطره)
۲۲۴	محمدحسین محمدی	یک حس غریب
۲۲۵	تقی واحدی	همت بلند داشته باشید
۲۲۶	محمداسحاق محسنی	... به نان سنگک هم قانع بودیم
۲۲۷	دین محمد جاوید	رفتار علی گونه
۲۲۸	اسدالله بادامچیان	انسان‌های بزرگ تاریخ، چقدر بزرگند
ج) مویه‌های سرخ(شعر و ادب)		
۲۲۹	سیدعلی نقی میرحسینی	این درخت نمی‌خشکد(به قافله سالار شهدای غرب کابل)
۲۳۰	سیدابوطالب مظفری	سوگنامه(۴)
۲۳۱	محمدشریف سعیدی	گل سرخ
۲۳۲	عبدالرحمن عالمی	تبعید روی خاک
۲۳۳	حسین مجاهد	غزل غربت آینه به دستان
۲۳۴	محمدتقی اکبری	دشت گل سرخ
۲۳۵	سیدرضا محمدی	نماد چارده وادی نبرد را کشتند
۲۳۶		دنیا دوباره نو شود
۲۳۷	محمدبشیر رحیمی	هنوز آسمان ما برپاست

۲۳۸	داود حکیمی	شب در کمین پنجره
۲۳۹	سلمانعلی زکی	مزرعه زرد، چنار
۲۴۰	محمدتقی اکبری	تاریخ گم شده در غبار
(د) انعکاس های فصیح (... در رسانه ها)		
۲۴۱	علی پیام	شهید مزاری ^(د) از نگاه مصبوعات ایران
۲۴۲	خبرنامه پیک	انعکاس شهادت در رسانه های جهانی
(ه) ستاره دنباله دار (از سرخ جامگان همراه)		
۲۴۲		هنوز خون شهیدان مان نخشکیده (زندگی نامه ابوذر غزنوی، شهید سیدعلی علوی، شهید اخلاصی، شهید ابراهیمی، شهید حاج جان محمد ترکمنی و شهید عباس جعفری)
(و) صبح در پنجره ها (شهید مزاری ^(د) از منظر اندیشه ها)		
۲۴۳	استاد عرفانی	شخصیت استثنایی
۲۴۴	صبغت الله مجددی	شخصیت پاک طینت
۲۴۵	آیت الله صالحی	تا آخرین روزهای عمر در کنار مردمش زیست
۲۴۶	استاد دانش	شهید کردن او شهید کردن همه کمالات و ارزش های انسانی بود
۲۴۷	شهید سید محمد امین سجادی	معمار پروژه وحدت
۲۴۸	حکمت یار	شهید مزاری ^(د) یک شخصیت نمونه و صالح در تاریخ افغانستان بود
(ز) عطر گل سرخ (معرفی کتب و نشریات)		
۲۴۹	تبر و باغ گل سرخ (۱)	
۲۵۰	تبر و باغ گل سرخ (۲)	
۲۵۱	احیای هویت	
۲۵۲	مروری کوتاه	

۲۵۳	زندگی‌نامه سردار رشید اسلام	
۲۳. ویژه‌نامه شهید مزاری ^(ه) ، در فصلنامه علمی، فرهنگی سلام، به مناسبت سالگرد شهادت استاد عبدالعلی مزاری ^(ه) ، شماره‌های ۲ و ۳، در سال ۱۳۸۷ منتشر شده است.		
سرمقاله		
۲۵۴	تحلیل فقهی و حقوقی مقاومت غرب کابل	
۲۵۵	محمدعلی رجایی	ویژگی‌های شخصیتی استاد شهید باب‌ه مزاری ^(ه)
۲۵۶	خالق‌داد اسدی	کاش یک‌بار دیگر طلوع می‌کردی
۲۵۷	محمد زکی	بازتاب اندیشه حکومتی شهید مزاری ^(ه) در قانون اساسی
۲۵۸	محمد ناطقی	عدالت اجتماعی در اندیشه شهید مزاری ^(ه)
۲۵۹	محمدجواد محمدی	وحدت ملی در اندیشه شهید مزاری ^(ه)
۲۶۰	خانم حیدری	جایگاه زن در اندیشه استاد شهید مزاری ^(ه)
۲۶۱	رمضان دانش	شهید مزاری ^(ه) و مقابله با بحران هویت ملی
۲۶۲	اسحاق محقق	شهید مزاری ^(ه) چهره ماندگار تاریخ
۲۶۳	نادرعلی مهدوی	گوشه‌ای از خاطرات سفر با استاد شهید مزاری ^(ه)
شعر		
بنیاد اندیشه		
تأسیس ۱۳۹۴		
عکس‌هایی از رهبر شهید		
۲۴. ویژه‌نامه جنبش عدالت‌خواهی افغانستان؛ به مناسبت بیست و یکمین سالگرد شهادت بنیان‌گذار جنبش عدالت‌خواهی افغانستان، حضرت حجت‌الاسلام و المسلمین رهبر شهید استاد عبدالعلی مزاری ^(ه) ، از سوی جنبش عدالت‌خواهی افغانستان، زمستان ۱۳۹۴ نشر شده است که فهرست مطالب و عناوین مهم آن عبارت‌اند از:		
سرمقاله		
۲۶۴	عبدالحمید محمدی	راز جاودانگی
۲۶۵	محمدباقر حسینی	شهید مزاری ^(ه) و احیای هویت هزاره‌ها
۲۶۶	محمدعلی احمدی	مزاری ^(ه) تجسم فریادی در گلو خفته جامعه

۲۶۷	محمدعارف صداقت	جایگاه عدالت در نظام هستی و بشری (با تأکید بر جامعه افغانستان)
۲۶۸	محمد محسنی	مؤلفه‌های عدالت اجتماعی در اندیشه شهید مزاری ^(ره)
۲۶۹	محمدجواد فیضی	شهید مزاری ^(ره) و وحدت ملی در افغانستان
۲۷۰	محمد مهدی صادقی	نقش سلطه‌ستیزی و استقلال‌خواهی در جنبش عدالت‌خواهی افغانستان
۲۷۱	علی‌مدد فهیمی	فریادگر عدالت
مصاحبه		

۴. پایان‌نامه و تحقیقات پایانی در باره رهبر شهید^(ره)

در این بخش، به معرفی و خلاصه چهار پایان‌نامه در سطح کارشناسی و ارشد که در باره اندیشه‌های سیاسی، اجتماعی و مدیریتی شهید مزاری^(ره) نوشته شده است، اشاره می‌شود:

۱. عنوان: تعینات اجتماعی اندیشه‌های شهید مزاری^(ره)

استاد راهنما: دکتر سیدحسین شرف‌الدین

استاد مشاور: دکتر محمدجواد محسنی

نگارش: محمد محمدی

دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد

رشته تحصیلی: جامعه‌شناسی

این پایان‌نامه شامل چهار فصل است که عبارت‌اند از: در فصل اول مفاهیم تحقیق مورد بحث و بررسی قرار گرفته است و در فصل دوم به شرایط اجتماعی معرفت پرداخته شده و برای نیل به این مطلب، دیدگاه پنج تن از جامعه‌شناسان را در باب جامعه‌شناسی معرفت مورد تجزیه و تحلیل قرار داده تا به رابطه و نسبت بین ذهن و عین دست یافته است و نتیجه‌ای

که از دیدگاه این اندیشمندان به دست آمده، عبارت است از این که در باب تعیین اندیشه‌های اجتماعی از ساخت و واقعیت اجتماعی، دیدگاه یک‌سان و واحدی وجود ندارد؛ مثلاً مارکس واقعیت اجتماعی را علت تامه شکل‌گیری همه معرفت‌ها می‌داند؛ در حالی که ماکس شلر برخی از ساحت‌های معرفت را از قلمرو تعیین اجتماعی به دور می‌داند. در فصل سوم، به اندیشه‌های اجتماعی شهید مزاری^(ه) پرداخته شده است و تلاش شده که فرضیه تحقیق که همان تعیین‌پذیری اندیشه‌های شهید مزاری^(ه) از شرایط اجتماعی افغانستان است، مورد ارزیابی قرار گیرد و به همین لحاظ به شرایط، عوامل و زمینه‌های شکل‌گیری معرفت‌های اجتماعی شهید مزاری^(ه) تأکید شده است. در فصل چهارم، به دستاوردهای اندیشه‌های اجتماعی شهید مزاری^(ه) اشاره شده است و این که رابطه دو سویه میان معرفت اجتماعی و ساخت اجتماعی چگونه است؟ در خاتمه نیز خلاصه و نتیجه‌گیری شده و پیشنهاد گردیده که نخبگان جامعه افغانی به بحث جامعه‌شناسی معرفت بذل توجه بیش‌تر نموده و بارویکرد فوق، امکان تبیین تغییرات اجتماعی میسر خواهد شد.

۲. عنوان: الگوی حکومت اسلامی در اندیشه شهید عبدالعلی مزاری^(ه)

استاد راهنما: دکتر حیات‌الله یوسفی (رسولی)
بنیاد اندیشه
تأسیس ۱۳۹۴

نگارش: عبدالاحد فیاضی

دوره تحصیلی: کارشناسی

رشته تحصیلی: علوم سیاسی

این نوشتار، در چهار فصل تدوین شده است که عبارت‌اند از: در فصل اول، شامل کلیات و مفاهیم است. در ابتدا به مفهوم لغوی و اصطلاحی حکومت اسلامی، تعریف حکومت اسلامی و حاکمیت، بررسی اندیشه و زندگی شهید عبدالعلی مزاری^(ه)، تحصیلات، جهاد و مقاومت، نظریه عدالت و جنبش عدالت‌خواهی، پرداخته شده است.

در فصل دوم، به جامعه‌شناسی سیاسی اقوام در افغانستان، اشاره شده به مباحثی چون:

جامعه‌شناسی سیاسی اقوام و مذاهب اسلامی افغانستان، زبان‌های افغانستان، نظام سیاسی افغانستان و ضرورت‌های سیاسی جامعه چندقومی در افغانستان، راه‌کارهای وحدت ملی در افغانستان، پیش‌نیاز وحدت ملی در افغانستان، مطرح گردید. در فصل سوم، اصول و مبانی حکومت در اسلام بررسی شد که ماهیت حکومت در اسلام، ضرورت حکومت از نظر عقل و شرع، حکومت پیامبر اسلام (ص) در قرآن، اهداف و وظایف حکومت در اسلام، مشروعیت حکومت اسلامی، عدالت‌محوری، کرامت انسانی، خردگرایی، قانون‌گرایی، کمال‌جویی، مشارکت سیاسی احزاب در انتخابات و وظایف کارگزاران حکومت دینی مورد بحث و بررسی قرار می‌گرفته است. در فصل چهارم، الگوی نظام سیاسی مطلوب در اندیشه شهید مزاری^(۹) بحث شده از جمله: ویژگی‌های اساسی طرح تقسیم قدرت، طرح حکومت فدرالی در افغانستان، طرح عدالت اجتماعی در افغانستان، نظام سیاسی عادلانه در افغانستان، نظریه عدالت و مشارکت تناسب اقوام، تناسب مذاهب و الگوی انتخاب عادلانه و نظریات دیگر از قبیل دموکراسی چندقومی در افغانستان، مورد بررسی قرار گرفته است.

۳. عنوان: سبک رهبری شهید مزاری^(۹)

استاد راهنما: دکتر واثق

دانش‌پژوه: حسین اسماعیلی

دوره تحصیلی: کارشناسی

رشته تحصیلی: مدیریت

این تحقیق، دارای پنج فصل است که در فصل اول، به مباحث کلی و مفاهیم و کلیدواژه‌ها می‌پردازد. سپس در فصل دوم که با عنوان ادبیات تحقیق است، خود دارای مقدمه و یک بخش است که با عنوان پیشینه رهبری و سبک‌های آن در ادبیات مدیریت رایج می‌پردازد که شامل مباحث زیر می‌گردد: تاریخچه و ضرورت بحث رهبری - نظریه‌های عمده در مطالعات رهبری - سبک‌های رهبری. در فصل سوم به بیان روش تحقیق می‌پردازد؛ اما فصل چهارم

که تحت عنوان سبک رهبری شهید مزاری^(ه) است، دارای دو بخش است که در بخش اول که تحت عنوان رهبری شهید مزاری^(ه) است که به مباحث زیر می‌پردازد: مقدمه، ویژگی‌های رهبران از منظر اسلام- ابعاد شخصیتی شهید مزاری^(ه)- اهداف و آرمان‌های شهید مزاری^(ه) در رهبری جامعه و منابع قدرت در رهبری شهید مزاری^(ه) است. و در بخش دوم سبک رهبری شهید مزاری^(ه) بیان گردیده و در فصل پنجم نتیجه‌گیری از مطالب ارائه‌شده و پیشنهادات بخش پایانی این نوشتار را تشکیل می‌دهد.

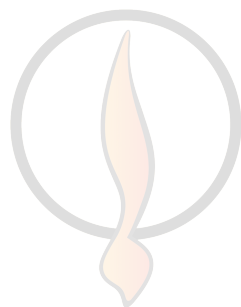
۴. عنوان: مدیریت بحران در سیره و اندیشه شهید مزاری^(ه)

استاد راهنما: دکتر واثق

دانش‌پژوه: عصمت‌الله احمدی

دوره تحصیلی: کارشناسی

رشته تحصیلی: مدیریت

این تحقیق دارای پنج فصل است که در فصل اول، به مفاهیمی چون: بحران، مدیریت، اندیشه، سیره، شهید مزاری^(ه)، مورد بحث قرار گرفته است. سپس در فصل دوم که با عنوان ادبیات و مبانی نظری تحقیق است که در ابتدا مبانی نظری بحران و مدیریت بحران در ادبیات مدیریت رایج بحث شده و پس از آن مبانی شهید مزاری^(ه) در بحران و مدیریت بحران بررسی شده است. در فصل سوم به بیان روش تحقیق پرداخته است، روش، ابزار و هدف تحقیق در این فصل مورد ارزیابی قرار می‌گیرد؛ اما فصل چهارم که با عنوان مدیریت بحران در سیره و اندیشه شهید مزاری^(ه) آمده است که در آغاز بحران‌های اجتماعی، نظامی، اقتصادی، جغرافیایی، فرهنگی، سیاسی بحث شده است و بعد از آن به راهبردهای شهید مزاری^(ه) در مدیریت بحران‌ها: شهید مزاری^(ه) و مدیریت بحران مشروعیت، بعد کارآمدی در بحران سیاسی، بعد همبستگی در بحران سیاسی، راهبردهای شهید مزاری^(ه) و بحران همبستگی بعد سلطه در بحران سیاسی، بحران سلطه و افغانستان، مدیریت بحران شهید

مزاری^(۹) (قبل از بحران، مدیریت حین بحران و مدیریت پس از بحران) بررسی شده است. فصل پنجم نتایج و دستاوردها از مطالب ارائه شده است که قسمت پایانی این نوشتار را در برمی گیرد.

نتیجه گیری

شهید مزاری، در سه دهه اخیر، مرکز کانونی توجه نخبگان علمی، سیاسی، فرهنگی و توده های مردمی بوده است. هرچه زمان می گذرد، بسیاری از ویژگی های شخصیتی ایشان کشف می گردد؛ از این رو، آثاری مکتوبی که در باره اندیشه شهید مزاری^(۱۰) تولید و بازسازی شده و بیش تر آثار با این رویکرد سامان یافته است. بیش ترین آثار تولید شده در دوره مقاومت غرب کابل و پس از شهادت رهبر شهید را در برمی گیرد که در واقع، بازخوانی و تحلیل اندیشه رهبر شهید است که در عرصه ها و زمینه های گوناگون آماده سازی شده است. هرچه که زمان می گذرد، بر تعدد و تنوع آثار در باره آن رهبر فرهمند افزوده می گردد. در این نوشته تلاش شده تا فهرستی از نمایه کتاب ها، مقالات، ویژه نامه ها و پایان نامه هایی را که در باره شهید مزاری محققان تولید کرده اند، گردآوری شد. فهرست و نمایه ای از آثار منتشر شده در باره رهبر شهید، می تواند زمینه و بستر مناسب تحقیق را برای محققان فراهم نماید.

آثار ارزشمندی در باره شهید مزاری تولید شده است، در بخش کتاب ها بیش از ۲۷ جلد کتاب رصد شد و به طور فشرده گزارش توصیفی از آن ها ارائه گردید. در بخش مقالات، بیش از ۲۲۰ عنوان مقاله ارزشمند معرفی شده که در زمینه های سیاسی، اجتماعی، حقوقی و ادب و هنر دسته بندی شده است. در بخش ویژه نامه ۲۴ مجموعه فاخر شناسایی شده که هر ویژه نامه بیش از ۲۷۰ عنوان مقاله، مصاحبه، گفت و گو و شعر محتوای اصلی این ویژه نامه ها را تشکیل می دهد. بخش پایانی این نوشته اختصاص یافته به پایان نامه ها و تحقیقات پایانی و به چهار عنوان از این تحقیقات که به طور مستقیم با تحقیق حاضر مرتبط است، معرفی شده و گزارشی از محتوای آن ها ارائه شده است.